

„ЭДАЗИ“ ежен. орган восток. секции
Ц. К. Р. К. П. в Сев.-Западн.
::: Бюро Ц. К. Р. К. П. :::
В. К. Р. К. П. ja Põhja-Eääne büroo Eesti sekts. häälelambja.
Ленинград, Фонтанка 27. Arutud tella 10—7.
Telefonid: Toimetust — 533-86, trükituba — 171-41.

Edasi

Annetuste ja tellimiste hinnad			
Annetamine		Tellimine	
esimesel lft. 3 r. kul.	1 rbl.	1 kuu	1 rbl.
viimasel " 1 " "	1 rbl.	aasta	11 rbl.
teistmil " 6 " "	6 rbl.	Maal 1 kuu	50 kop.
l. har. asut. 20 f.	20 f.	aasta	5 rbl. 50 kop.
E. Kirjast. ühikute liikmetele ja kollekt. tellides 15% odavam.			

Nr. 32 (232)

Pühapäeval, 8. veebruaril 1925

8. aastakäik

Nõukogude Itaalia pant.

Roma, 6. veebr. S. N. W. Liidu tagasihoidnud ajalehe „Popolo d'Italia“ kirjastaja Suster tegi Milanos suure ette-
fande S. N. W. Liidu olukorral ja nõu-
kogude Itaalia vahelkorral. Suster kriip-
futas alla, et mõlemale pooltele on väga
tähtis eriti kaalulult arendada kaubandus-
likkust vahelkorraldada mõlemate riikide vahel.

Koostajate marulistel kiidumärgistustel
lõpetas Suster oma ettefande ettepanekuga,
luua spetsiaalne pant Nõukogude Itaalia
vahelkorraldada kaasaaitamise jaoks, mis on
juure tähtsusega Itaaliale, kui Must meri
muutub tulevikus Aasia juureks sadamaks.

Reegrite juhi arreteerimine.

New-Yorgist, 6. veebr. Reegrite
juht Marcus Harwey, kes ise nimelab en-
nast Aafrika wabariigi presidendiks, arre-
teeriti eila ja pandi türmi.

Murulaemade hukkumised.

Berlinist, 6. veebr. Saksa auru-
laemad „Wilhelm Jürgenfon“ ja „Baier“
lähtis põhja viimase maru ajal Põhjame-
res. Eimeje laewa meeskond päästeti,
„Baieri“ oma aga hukkus.

Pariisist, 6. veebr. Murulaem „Sai-
fon“, mis 18. novembril Seibenist (Indo-
Hiinas) välja sõitis 160 reisijaga, on tead-
mata kadunuks kuulutatud.

Parlamendi valimised Belgias.

Pariisist, 6. veebr. Parlamendi wa-
limised Belgias määrati 3. apr. päale.
Praeguse parlamendi istangute järk lõpus
veebruari lõpul.

Tulekahju Birma päälinnas.

Londonist, 6. veebr. Kanonnis (Bir-
ma päälinnas) hävitas ülijuur tulekahju
ära juure osa linna.

Paanide uus wägiwald.

Warsawist, 6. veebr. Seimi
administratiivne komisjon võttis vastu
resolutsiooni, mis annab walitajale õiguse
piiridäärjetele maadele välja jaata kõiki
mitte Poola elanikke. Sellel otusel on
määratu tähtsus piirimaade kohta.

Saadud teadete järele on piirimaades
umbes 500 tuhat mitte Poola kodaniku,
sest Poola walitus teeb suuri talistusi
kodanondiks saamiseks.

Komisjoni otus tekitab suurt rahul-
olematust rahvuswahemuste hulgas, sest
jee laiendab walitajale wägiwald.

Prantsusmaal tõuseb elutallidus.

Pariisist, 6. veebr. Päale aru-
pärilise arutuse wiljahindade asjus tegi
parlament walitajale ettepaneku võtta
tarvitusele abinõud wiljahindade tõusu
vastu ja anda wõibimata sisse seaduse
eelnõu, kus nähakse ette eraomanikkude
wilja arwelewõtmist, wilja ostmist walit-
juse poolt nii sisse kui ka wäljamaalt ja
üleriikliku wiljabüroo asutamist.

Herriot tähendas, et walitus paneb
selle eelnõu wõibimata parlamendile ette.

Kommunistide tagasiwamine Hispaanias.

Pariisist, 6. veebr. Hispaanias
finiwoõdetud kommunistid Arlandis ja
Moren tunnistati pantwangideks, kes pea-
wad wastama oma pääga tuninga ja dik-
taatori De-Rivera julgeoleku eest.

Revolutsiooni liikumise otsewõtmise eest
surma mõistetud wõnnad Hõsfiid lasti
maha.

Tunis arreteeriti kolm kommunisti.
Neid süüdistatakse otsewõtmise wande-
jeltist.

Türgi-Greeka konflikt.

Türgimaa ei luba mõõrastel enese silemistele asjade wahel segada.

Angora, 6. veebr. Türgi wa-
litus andis Greeka jaadikule oma
wastuse Greeka märgufirja päale pat-
riarki Konstantinoopolist wäljasaat-
mise asjus.

Oma wastuses ütles Türgimaa ära
konflikti Haagi wahekohtu kätte and-

ma ja teatab, et tema loeb selle kü-
simuse täiesti Türgimaa silemisteks as-
jaks ja ei luba ühelgi mõõral selle
otustamise wahel segada.

Walmistawad endid werewala- mijele.

Athenast, 6. veebr. Salk Greeka
ohwitseerid wormeerib wabatahtlikku
sõjawäge ja mõtleb Türgimaale kal-
lale tungida Thraakia poolt küljest.

Kes on tõstis pahempoolsem — lastakse maha.

Tallinnast, 7. veebr. Eila mõeti riigikogus esimesel lugemisel riigikaitse seaduse eelnõu vastu. Ta siin on jarnane, et igakõs, kes sejab sot-
siaal-demokraatidest pahemal pool, lastakse maha.

Sotsialist — altkäemafju wõtja.

Palju makstakse sotsiaalära- andjale?

Berlinist, 6. veebr. Niinime-
tatud kontserni Barmoti paljastuste
esimeseks ohwriks Sakjamaa sotsiaal-
demokraatide hulgas on endine riigi-
kantsler, praegune riigipäewa liige
Gustaw Bauer. Rahwuslaste hääle-
kandja „Local-Anzeiger“ awaldas
kontserni Barmoti kirja Bauerile läi-
nud aasta septembrikuust, milles üles-
loetakse kõik summad, mida Bauer
saanud. Kirja järele sai Bauer selle
aja jooksul 8.500 dollari ja peaaegu
2 miljoni kuldmarka. Päale selle sai
Bauer protsjente läbimüügist ja kom-
misjoni tasud.

Teewad näo, nagu ei teats.

Riigipäewa ja Preisi maapäewa
sotsiaaldemokraatide fraktsioon moo-
dustas kohe komisjoni Baueri asja
uurimiseks. Komisjon tegi otsejaks
Bauerilt saadiku wolitused ära wõtta
ja teda tagandada poliitilist tegewusest.

Wõttis raha tasku ja ei lausu- nud sõnagi.

Bauer ei teinud katsetki „Local
Anzeigeri“ teate ümberlükkamiseks ja
awaldas walmisolekut oma mandaati
kæst anda. Ennem aga, Barmoti as-
jas Preisi maapäewa komisjonis
aru andes, eitas Bauer kategooriliselt
omawahelst wahelorda Barmotiga.

Lordid hoolitsewad oma taskute eest.

Londonist, 6. veebr. Raubanduse
minister tõotas wälja tööstuse kaitsemise
seaduse eelnõu, mida peetakse filmas ühe eht
teise tööstuse ala palwe rahuldumisel tolli-
maksu sisseseadumise asjus wäljamaa kau-
pade päale.

Paawst on wihane.

Roma, 6. veebr. Arwatakse, et
Watikani ütleb lahti wastuwõtmast Eljas-
Sotharingi esitajalt, kes määratud Prant-
suse walitajale poolt, wolitustirjaga.

Watikaniis kaotatakse ära Tšecho- Sloveenia eitus.

Praagast, 6. veebr. Tšecho-Slo-
waania walitus, Prantsusmaa eeskujul,
otustas lõpetada diplomaatilised wah-
korrad Watikani.

Wabastusleegionid.

Roma, 6. veebruaril. Ajaleht
„Epoca“ teatab, et Garibaldi wõnnad
organiseerivad Prantsuse territooriumil
fascismiwastaseid rühme, nime all: „Ga-
ribaldlikud wabastusleegionid“. Leegio-
nide põhifirja järele annawad leegionää-
rid piduliku wande kuni elulõpuni wõi-
delba Itaalia wabastuse eest fascismi or-
jusest. Ajatirandus teatab, et Garibal-
did on saanud teadmata hallikast 5 mil-
joni franki fascismiwastase liikumise or-
ganiseerimiseks.

Üleliidnise teistidejaatwa ko- mittee preßidiumi määrus.

Liidu teistidejaatwa komitee preßidium
otustas: Määrata S. N. W. Liidu sõja-
wäe revolutsioonilise nõukogu liiget sm.
Unschlichti J. S. sõjawäge ja merewäe
rahwakomisjaride asetäitjaks ja wabari-
tide Liidu sõjawäe revolutsioonilise nõu-
kogu esimehe asetäitjaks.

Üksikmüügi hindade alandamine.

Sisekaubanduse komisjariaat leidis
ajatohajeks otustawalt ajada riigi ja
kooperatiivsete kaupluste üksikmüügi hin-
dade alandamisele. Lähematel päewadel
kuulutatuse wälja rida määrusi, mis
määravad ära juurelisandused üksikmüügi
kauplemises jne.

Sm. Kalinin Tšahkendis.

3. veebruaril käis sm. Kalinin waata-
mas Krasnowostotshnoje raudtee töökoda-
sid ja esines logunud tööliste ees kõnega.
Siis waatas ja. Kalinin Wana linna,
kus mõeti teda maa päriselanikkude poolt
waimustusega vastu. Wana linna töö-
liste klubis esines sm. Kalinin kõnega.

Rahelaja tuhande „Wana linna“ ela-
nikkude nimel annab sm. Kalininile
sm. Kalininile pärismaalaste auuliku ja
teisi asju. Wana ja Uue Tšahkendi pro-
letariaadi nimel toodi sm. Kalininile pu-
nane lipp edasiandmiseks S. N. W. Liidu
täidejaatwa komiteele Keit-Aasia tööliste
ja talupoegade ühenduse märgiks üldliku
proletariaadiga.

S. N. W. Liidu mõjuwõim tõuseb Kauges Idas.

Sakjamaa kodanikkude demokraatide juh-
tiw häälelambja „Frankfurter Zeitung“
kirjutab S. N. W. Liidu ja Jaapani
lepingu tegemise puhul, et see lepingu
kirjutamine peab jünnitama fama'ugust
hirmu, kui lepingu kinnitamine S. N. W.
Liidu ja Sakjamaa wahel 1922 a. „Ting-
imata“ sai selle lepingu kinnitamisega S.
N. W. Liit oma wälispoliitikas suure
wõidu. Kuid ka Jaapan sai teatud pare-
muse, kindlustades enesele juhtiwat osa
Kauges Idas ja Wäiksel ookeanil Ameer-
rika ühisriikide vastu. See asiolu, et
päale kaheaastaseid läbirääkimisi Jaapan
awaldas siiski jarnast järelnnet S. N.
W. Liidule, mõib seletada kõige päält
sellele, et Ameerika walitus, kes keelas
jaapanlastel Ameerikas seõdu, tuijus oma
wastu waenu esile Jaapani rahwa kael.

Selle lepinguga juureneb veel enam
S. N. W. Liidu mõjuwõim Kauges Idas,
mis juba iegi tugewasti tõusis päale tema
tunnistamist Hiina poolt. Sahalini nafta-
kontsessiooni andmist Jaapanile peab Ameer-
rika ühisriigid õige tähele panema, jeda
enam, et Ameerika Sinclair kompanii pi-
das juba ammu läbirääkimisi selle kontses-
siooni asjus. Nõukogude diplomaatia oskas
wäga hästi kajutada Jaapani ja Ameerika
wõitlust nende kontsessioonide asjus.

Sakjamaa wabameelne kodanlus tõendab,
et Nõukogude Liidu-Jaapani leping on efi-
mene jamm Kauges Idas liidu loomiseks, mis
koosneb S. N. W. Liidust, Jaapanist ja
Hiinamaast ning on sibiitid Ameerika ja
Ingliismaa wahel. Kuid jarnase bloki lõpu-
lik kuju onelab sellest, kuiwõrd Jaapan
awaldab joomi edaspidistele suurtele järe-
annetele ja kuidas hindab Ameerika ühis-
riigid praegu kujunenud tõstis hoiatusi.

Ingliise-Prantsuse-Saksa konverents.

Londonist, 6. veebr. Täna tele-
grafeerisid Ingliise ajalehede kirjasaatjad
ühisriikidesse, et neile on teatatu pool-
ametlikult kawatsete mailuul kottkufutuda
Ingliismaa, Prantsusmaa ja Sakjamaa
esitajate konverentsi lepingu loomise küsi-
muse arutamiseks, mille eesmärgiks Lääne-
Euroopa riikide julgeoleku loomine.

Ingliismaa awaldab surwet Hollandi päale.

Londonist, 6. veebr. Ingliise sõja-
wäe ringkonnad püüawad mõjuda Hollandi
päale, et see liituks kaitsejõga ühijuse külge,
mis loodud Ingliismaa, Prantsusmaa ja
Belgia wahel. „Daily Telegraph“ lisab
juure, et selle kawa teostamisel Ingliismaa
on walmis andma Hollandile kindlustust
Aafrias olewate Hollandi ajumaade puutu-
matuse kohta.

Wäristawad õhtu.

Warsawist, 6. veebr. „Retsh
Pospolita“ teatab oma juhtkirjas, et juh-
tumisel kui kottkupõrge tuleb S. N. W.
Liidu ja Rumeenia wahel Desjaraabia
pärast, Poolamaa wõtab osa sõjast Ru-
meenia pool.

Monarkistlik liikumine Sakja- maal.

Berlinist, 6. veebr. Ida-Preisi-
maal mõib näha elawat liikumist monar-
kistlike organisatsioonide kael. Nad kor-
raldawad jalajajaid koosolekuid, laotawad
laiali lendlehti, kus agiteeritakse Sakjamaal
monarkia sisseseadumise poolt. Sellesse mo-
narkiasse kuulufid ka Balti riigid kui pro-
wintsid.

Endine Sakja kroonprints oli neil päe-
wil ühel Sileesia taluperemeeste ühijuse
ametlikul koosolekul. Sellel koosolekul peeti
ägedat agitatsooni wabariigi ja liitlastega
kottkulepe vastu.

Läinud nädal.

Järjekordne skandaal Saksamaal. — Kodanlik valitus ilma parlamendi toetuseta 645 miljoni marka töösturitele finlinud ja lubanud veel 70 miljoni anda. — „Sfamaa armastus“ on laup, mille eest kapitalistid valitusele lästi hääda hinda saavad. — Kõlupõrkamist oodata valituse ja parlamendi wahel. — Wene-Ameerika wahelord. — S. N. W. Liidu tunnistamise küsimus saab Ameerikas ikka rohkem poolehoidjaid. — Taktistusest on jetti veel Hughes, kes 4. märtsil lahkus. — Miltz Ameerika S. N. W. Liitu tunnistama peab. — Mit teel Ameerika rahamehed teemda tahawad. — Greeka-Türgi konflikt. — Kas on oodata uut jüda? — Miltz jüda ei tule. — Euroopa peremeeste „kodus“ ei ole töit torras.

Ei ole veel Barmotibe spekulatsioonitaja walfinud, kui Saksja poliitilises ilmas järjekordne skandaal tekkis. Wennud Barmotid laud Saksja fötsiaal-demontraatide abil feadufewastafed kredite pankades. Selle eest toetas Barmot rahaga fötsiaal-demontraatliku organifatsiooni. Wahe praegufe ja endife skandaali wahel feifab ainult felles, et uues skandaalis ei efine mitte prefident Gberi ja tema kaaswennud wähem-lafed, waid praegufe walitufe pää Luther ja wälifminifter Strejemann.

Ragu parlamendi eelarwefommififon felgitanud, on eudine Märgi walitus, milles olid ka Luther ja Strejemann. Saksja töösturitele Mähri piirkonnas 20. detf. 1924 a. wäljaannud 645 miljoni marka (f. o. umdes 325 miljoni rubla tallas). Raha on antud „tahjude“ eest, mida Saksja töösturid prontslaste pere-meest mängimife ajal faanud.

Selles raha wäljamaafimifes tõmbafid enefe pääle tähelfpanu tolm tõeolu:

1) Raha mafeti wälja falaja, ilma parlamendi teadmata, Strejemanni kirjafifu föhufufufe põhjal, mida ta annud töösturitele 1923 aastal.

2) Raha ei mafjetud wälja mitte üffifufutele äridele ja mitte pääle felle, kui järele oleks uuritud, kas nende nõudmifed ka põhjendatud on, waid tanti üle üldifes fummaz töösturite ühifufe nimel, f. o. raha anti organifatsioonile, kes rohkem poliitifana kui tööstufega tegemift teeb. Niimifif jattus raha Lutheri ja Strejemanni föprade juuriföösturite kätte.

3) See raha mafeti wälja fiis, kui walitus faktififelt juba ametift lahtunud oli ja ainult ajutifelt veel wõimu juures piifis.

Kõit fee finnitab feda, et fiin tegemift on kõige häbematumat fpekulatifiooniga.

Kui Prantfufe walitus nägi, et wafaf-mata wõiduka raha pääle, mis tehtud Berjailleis, Saksamaa teba füllaga üle ei füllwa, waid igapidi mafjude mafmift ijegi taktifab, afus ta Saksja maafonda-defse, et ife oma kätte wõtta Mähini ja Mähri oblastite majandufit. Saksja walit-fus feadis fiis „paffiufufe wafupanetu“ hüüdfõna üles. See hüüdfõna tähendas, et Saksja rahwas ilma föjariifstafeta igapidi liitlaffe wõimufid taliftama peab.

Mähri töösturid farjufid oma ifamaaf-fufeft, piüdfid prantflaftele falfaid foda-ratesfe pilduda ning fufufid ka töölifif „ifamaa hüwide“ eest wälja afuma. Niüd felgub, et töösturitele mafeti ifamaafufufe eest hääda hinda. Arwefse wõtmata jättes feda, et walitus wähendas neile fömafufu, lubas tööliftele ületundide eest tafumata jätta ja muid fergendufi tegi, mafis ta neile üle poole miljardi marga wälja ja andis föhufufufe veel wälja mafsta 70 miljoni marka.

Berliini ajalehed farjumad ja fuuluta-wad ette föhufõrkamift walitufe ja par-lamendi wahel. Mõned ajalehed nõuawad ijegi Strejemanni ja Lutheri fohtu alla andmift.

Waewalt on aga loota, et fee skandaal töffifemaid tagajärgi enefega faafa toob, feft kõit födanlitud ja „fotfialifititufid“ riigimehed on ühefufufed telmid. On ju fskandaalid ja margufed hariliktufeks näh-tufeks kapitalifititufus torras.

4. märtsil lahkus Ameerika wälifminifter Charles Hughes omalt fohtalt. Hughesi lahtumine tähendas tahflemata Wene-Ameerika waheforra paranemift, feda tõen-dawad kõit fimapafitwad riigitegelafed. Ameerika ei wõi enam förwale jääda S. N. W. L. faawamafit poliitilifelt täht-fufeft. Ameerika peab meiega nii eht

teifiti föhufuleppima, feft feda fammu fun-nib teba afuma hiljuti afatirjutatud Wene-Jaapani leping. Ja ifta rohkem ja rohkem hääli fuuldub Ameerikafst enefeft, et praegune feifuford enam fauem fefsta ei wõi. Ameerika rahaminifter Mellon, üfs fimapafitwamafest Ameerika poliitifatege-lafest, tähendas, et tema pooldab S. N. W. Liidu tunnistamift. Kuid palju täht-fam kui Mellon ife, on meile need põhjufed, mis Mellonni funnifwad felle tunnistamife poolt olema.

Mellon teatas, et S. N. W. Liidu tun-nistamift on felleks tarwis, et Saksamaa oma faupafid Wenemaale wõifis müüa ja niimifif liitlaffele oma wõla ära tafuda faafs. Siin peame tähendama, et liitlafed ja Saksamaa hiljuti oma wahel lepingu tegid, n. n. Dawefi plaani alufel, mille järele liitlafed ja Ameerika enefe pääle Saksamaa tööstufe juhtimife wõtawad. Nad feawad oma ülesandeks tõsta Saksja-maa tööstufit ning fellest faadud fafud wõlafufutufimifeks oma tafu panna. Kuid Saksja walmifufufe laifendamine wõib liit-laffe enefte tafute pihta lüüa. Kui Saks-jamaa oma walmifufit tõstaf, fiis on ta loomuliktult uuefti ühefs tugemamafis wõif-tejaks Ameerika ja Inglijefe tööstufele. See-päraf fardawad Ameerika ja Inglijemaa et wäljamaa kapitaali abil lähed Saksja-maal forda oma tööstufit jalule feada ja endifeid turgufid tagafi faada. Niimifif ai-taks fiis liitlafed ife farnafst feifuforda luua nagu oli ennefõda, kus Saksjamaa maafimaturul efimeft wiifult mängis.

Mellon tahabki pääfeteed leida fellest feifuforraft. Tema plaan on farnane. Sel-lets, et Saksamaa ei faafs wõifstelba Ameerikaga ega Inglijemaa, tarwis talle anda eriline turg. Sarnafeks turuks wõib olla ainult määratu S. N. W. Liit, kes praegu fuuteline on ära neelama määrat-ul arwul wäljamaa tööstufe faadufi. Kuid felleks, et S. N. W. Liit tarwilifel mää-ral Saksjamaalt faupafid fuudaks osta, lähed talle krediti tarwis. Seda wõib S. N. W. Liidule anda ainult Ameerika, kui riit, kus kõige rohkem waba kapitaali. Et aga S. N. W. Liidule laenu anda, tarwis teba enne tunnistada. Siis wõib Saksja-maa oma majandufeliftu feifuforda paran-dada ja förraliktult liitlaffele oma wõlga mafsta. Piitlafed ja eriti Prantfufumaa fuudawad fiis ka Saksja rahaga oma wõlga

Ameerikale fufututada. Sarnane on Mellonni plaan, mis teba fuunib S. N. W. Liidu tunnistamifefst fönelema.

Greeka-Türgi konflikt on juba nii tera-waks fuunenud, et awaliktult föjariifstu täriftataffe.

Mis on felle põhjufes, kas tõepooleft patriarki wäljafaatmine Konftantinopolfist?

Pääle ilmafõda, kui Euroopa kaart wõit-jate poolt muudeti, faid kõit need riigid kes awaliktult eht falaja liitlaffele föjas faafa aitasid, piiride laifendufit nende riitide arwel, kes föjas kaotasid.

Ra Greekamaa oli üfs „wõitjateft“ ja ta fae Türgimaa arwel Wähemere ääreft omale tubli lahmaf. Greeka impe-rialiftid ei olud aga fellega veel nõus, waid nad tähtfid faada fogu Euroopa-Türgimaa ühes päälinna Konftantinoo-poliga. Efialgfelt olid felle plaaniga päri ta liitlafed. Siis aga tõffid Baltani wäif-teriifid fiis „Greeka hädaohufit“ ning ametlik protokoll jäi finnitamata. Greeka-maa piüdis küll Inglijemaa toetufel türt-lafi Euroopafst wägifallaga wälja peksta, kuid Türgi rahwa energiline wafupanel fuudis Inglijemaa oma fafuafufit ära fut-juma, fedaewam, et Greeka piiride laifendamine jugugi teifte Balkanite riitidele ei meeldinud. Fõjafwäed tõmmati küll tagafi, kuid täielifeli häudus Greeka iftagi plaane Konftantinopoli haaramifeks. Selle ees-märgi teofamifeks fafutati ära ta „wüha ifa“—patriark, kes piühafufe kätte all Gree-ka walitufe ametlikufis falafuulajaks oli (nagu nüüd felgunud on). Siin oli Türgi walitufel täieline õigus feda „wüha“ telmi oma piirideft wälja faata. Greekale oli fee aga põhjufeks Türgi wafatufife meeleolu loomifeks Balkanitel. Tõsteti üles jälle wana fulunud hüüdfõna — paganad Euroopafst wälja, Euroopa ainult riftiimi-mefte!

Ja nagu näha, haffab Greekamaa omale felle hüüdfõna all liitlafi foguma, feft wiimafefst telegrammideft paiftab, et Jugo-Slaawia Greekale appi on lubanud tulla. Etewalmifufed nii Greeka kui Türgi poolt lajewad paifta, et mõlemad pooled fafelufeks walmis on. Waewalt wõib aga ufstuda, et fellest fafelufeft midagi wälja tuleb, feft praegu, kus Euroopa wõimume-hed fogu oma wandallide jõudu nõufogu-wõimu wafu mobilifeerifwad, ei ole neile fauluf, kui need wandalid omawahel fijs-

Palgapäew.

Martin Andersen-Nexö.

Tõlkinud K. Dixi.

Ülewal, mägestikus seisab sügawas talwe-unes mets, walge ja wormita, mässitud ja peidetud pehmesse talwe lumme; ainult sääl, kus lind oli puhanud ja lume maha raputanud, wahtis tufaselt must paljas oks wälja. Lumega on kaetud ka sügawad kuriftikud, fafane põld ja kaljude paljad seinad. Sirge, küpressi taoline kadakas, kumardab walge kristallide mäe all ja pikkamisi walmifwad marjad kibuwitsa pöõsal, kaiftuna oma kaest.

Suures kiwimurrus kaljufalal on lumi õige sügaw. Töölifst tuleb feda enne kaljule pääsemift ära pühkida ja koriftada. Männade juurtelt, mis ripufwad kiwimurru ülemifelt ääreft, ripufwad alla jääpurikad.

Igalpool, kus rändab pilk, pöõsfistikus, nüdul, kus jooksewad noored uisufajad, põllul, kuni mereni, mis pool penikoormat kaetud on ujuwa jääga, — igalpool on lumi, lumi, lumi. Ja päike waatab kõige selle pääle ülewal, nii sõbraliktult, nii kahwatult, nii wäfinult ja jõuetumalt, nagu wanaema naerufufega.

All, mere ääres on wäike alew. Oma ole-masolu wõlgned ta kaljudele, ja ta majakeste aknad, nagu walwawad silmad, on pöõratud kiwimurru poole, kus töötawad toifjad. Maa on halb, peaaegu ainult kiwid. Kuid ka kiwid muufufwad leiwaks ja annawad nädalast nädalani, mis elule tarwis, wahel wähem, kuid kunagi mitte rohkem. Hariliktult aga jatkub.

Wäikese alewi katused wilksatawad puna-sena läbi walge lume. Punane ja walge, wõib peaaegu arwata, et fee on demonftratifioon waesufe auks.

Päike lähed nüüd looja kaugele läände ja walge legendiku üle laifufab roosakas wirwendus. Igast kornafst alewis tõuseb fuifs — sinine fuifs — sirge sambana õhku, nagu liht-fad fulised ohwrid pillirooft, turbafst ja lehma sõnnikufst, mida edewad jumalad hääks arwaw wafu wõffa.

Lehma sõnniku kähid wäänlewad, pilliroog praksub ja laupäewane tuli leegib, täiefti wal-

mis keetma ja küpsetama feda, mida toifjad tagafitufes ühes toowad.

Lapsed, täis ootust, waatawad tule järele, mis helgib nende suurtes silmades ja wäledatel jalgadel. Emad käiwad rahufutena kõõgi akna juures. Nüüd läks päike looja: tagafitulejad peawad juba teel olema!

Teed wõis kõigi ta käänakufega peaaegu kiwimurruni näha. Kus on aga fee liikuf joon, mis peaaegu alati fel ajal juba siia lookles? Kas nad ei keeranud pooleft teelt kuhugile kõrwale? Armuline faewas! Ainult mitte feda!

Rahufufest wõidetud ringufab üks eht teine naifterahwas järsku käsa eht ütled jämeda sõimufõna, siin ja sääl nufab näljane laps — eemalt wõib juba kuulda.

Töölifed näewad loojenewat päikest ja nende majadest ülefõufufwat fuiftu. Nad on kogune-nud ja kõrwale pannud oma tööriiftad; nüüd seisawad nad wäikete gruppifdena ja oota-wad peremeest. Mäenõlwakul seisab härras-maja, säält ta peabki tulema. Kurat wõtaks, miks ei saa õigel ajal oma nii rafskelt teenitud krosse?! Kui ta aga jälle ära ei sõidaks, nagu minewa laupäew!...

Lõpuks ilmuf ta oma suure koera faafel. Käes on tal nahast rahakott — tähendab, täna on raha! Mõne poole tunni pärafst wõib nädala palgaga kodus olla; tee laheb ju päri mäge ja kaheksa krooniga fafufus jooksed kergelt.

Peremees ja ta töölifed mõõtsid nädala jooksul tehtud töö ära; kiwid kõnniteedeks, ehifufeks, treppideks. Ja tahtis härra sõimas korratult hunikusse pandud ehifufufufes suhtes — fee ei wõimalda ausalt mõõta, ütles ta. Rooflane Anders wõifis selle sõimamife oma arwale longus päaga: ta loofis niimifif oma fammu tagajärgedest pääseda, — sest kiwi-murru peremees wõis nüüd ausa, õige mõõdu asemel silmamõõtu tarwitada.

Kiwimurru peremees waatas mõttes Andersi pääle.

— Olgu, jäägu seekord. Selle paari krossi pärafst, millega sa mind petta wõid, ma veel ei sure, Anders! — ütled ta lahkesti, awades samal ajal rahakoti.

Korraga kuuldus mäelt kuljufte kõlin ja tugewa hobufe taha rakendatud wäike faan libises kiireft härrasmaja poolt. Kärmaz noor-

mees, nahk kasukas — kiwimurru peremehe poeg — hüppas faanift ja tuli peremehe juure.

— Kas ei taha ühes linna sõita, isa! — küsis ta: — wõõrafstemajasse koguneb suur partii lombefiks.

— Mul puudub raha, — wastas peremees.

Poeg näitab oma faapaninaga rahakoti pääle, kuid isa wangufab pääd ja waatab oma tööliste rida.

— Tühi ka, wana! Töölifed wõiwad efmas-päewani oodata! — ütled poeg: — täna õhtul wõib hästi teenida. Lihunik on juba weidi tufus ja päälegi on meil täna uus wastane — üks kommersant. Sa pead lihuniku ees oma kaotufst ofufufawalt hääks tegema.

Peremees seisab mõni silmapilk kahtlewalt. Siis piiftab kae rahakotti, et efimesele töölifele ta palka anda, kuid puufub korraga ühe ähwar-dawa pilguga kokku.

— Meie ootame palgamaksmifega efmas-päewani, lapsed! — ütled ta.

Siis iftuf oma poja kõrwale faani ja sõidab kuljufte kõlinah härrasmaja juure tagasi.

Töölifst pikk rida liigub käänakufisel teel majakeste sihis mere kaldal, kus nüüd tuled fätendawad. Wäfinult ja wimmas roomab üks kuju teife järele — kurblik ilufus teefifele, et libifemine on kaftenud kukkumife jatkamine.

Uuefti kuuldub tööliste feljataga kiireft lähe-newa faani hää; peremehe suur koer jookseb neift haukufes mõõda. Üksteife järele wõta-wad nad nürift ja kohmetanult kübarad pääst — ifegi enne faani nende kohale jõudmift — nad tunnewad peremeest ta koerast.

Ja üksteife järele sirgunewad uuefti, pane-wad uuefti kübarad pähe ja faadawad faani wäfinud, ükskõikse pilguga, samal ajal, kui need liigufwad kumardatud kukalde wahel. Ainult efimene reas ei kawafse kübarat maha wõffa.

— See on norija, — ütled kiwimurru pere-mees oma pojale: — ta on fofialift, keda nii palju sääl all. Kuid ta faab lahfilafstus — niipea kui meil teba enam tarwis ei ole.

Poeg haarab piifta, lafufab sellega rõõm-falt töölife pää kohal ja löõb piifta ofufaga ta pääst kübara, mis langeb teeäärsesse kraawi.

wad, kuigi nad Türgimaale weidi „õpetust“ anda soowiks. Seda ei wõi aga ennem teha, kui „õpetatud“ ei ole Wene töörahas. Ja seepärast ei wõi Greeka-Türgi konfliktit tõsiselt uue sõjana võtta. Warem eht hiljem litwiteeritakse see pinew oluford kahe katleja wahel ja sunnitakse Greekaamad enam joodamat filmapilku walima. Peremeestele praegune kitlemine ei meeldi; seda enam, et ka „kodus“ kõik asjad forras ei ole. Tehtis ju Inglismaal pahempoolse revolutsiooniline wähemus ametiühisustes, kuna Prantfufe kommunistid jälle walitsust Morokko pärast ähwardawad ja awalikult araablasti Prantfufe walitsuse wastu ülesastuma kutsuwad. Seepärast—filmapilt ei ole praegu kohane.

R. L.

Nõufogude maalt.

Elektrijaam külale.

Iwanowo Wosnešenskist, Schuiski kreisis Danilowi külas on arwatud elektrijaam. Põduliku jaama arvamisel wõtsid osa peaaegu kõik ümbruskonna küla elanikud. Jaam walgustab 1506 talupoegade maja, 600 maja on juba walgustatud.

Tuula kub. elektrofiteerimine.

Peeti ära Tuula kub. elektrofiteerimise küsimuses nõupidamine. Nõupidamine otsustas organiseerida aktiwaühijuse kubermangu elektrofiteerimiseks ja tugewajolise jaama ehitamiseks suure hulga külade tarbeks.

Wõitlus huntide ja tiigretega.

Batumist teatatakse, Bothis tungimad hundid ja schakalid linna ümbruskonda. Nendega wõitlemiseks on mobiliseeritud kõik jahimehed.

Absharis ilmusiwad nähtawale mitmed tiigrid, kes tungisid fariloomade kallale. Mõne päewaga tegid tiigrid talupoegade majapidamisele suurt kahju. Tiigrite wastu wõitlemiseks on wäljasaadetud erilise punawäelaste falk.

Piltide edasiandmine telefoni kaudu.

Erivanis leidis insener Adamjan üles aparaadi, täpse piltide edasiandmiseks kaugete maa päälle telegraafide abil. Adamjan töötas oma ülesleiduse juures 17 aastat. Adamjani aparaadiga tehti katset piltide edasiandmiseks 600 kilomeetri kaugusele Saksamaa laboratooriumides mille juures katset andsid häid tagajärgi.

Armenia riiklik planeerimise komisjon andis Adamjanile rahalise summa, mida wajab efimene katse aparaadi ehitamiseks.

Wiljaikaduse wastu wõitlemiseks.

Tsariitsõni kubermangu asutustes, kooperaatiivides ja tehastes organiseeriti „Dobrosem“ ühing loojungiga: „Maha wiljaikalduks“. Ühijuse põhilapital on 20 tuhat rubla. Tehakse tööd uute liikmete wastu wõitluseks. Talupoegade osatäht maksab 1 rubla.

Wiljade seisuford.

S. R. W. Liidu tarwitawates kubermangudes olid taliviljad lestimised. Kogu S. R. W. Liidus on taliviljade seisuford lestimine. Selle põhjuseks on sademete puudus. Taliviljade edaspidine saatus oleneb lume julamisest ja sellest, kuipalju jääb maapind niiskust. Halvasti wõib mõjuda talivilja oraste päälle jääkooritu tekkimine.

Baku proletariaadi wõit.

Ühenduses gaasi fontaani põlemise kustutamiseks Babi-Gibatis sai Aserbeidshani nafta walitsus rida terwitustelegramme. Wastutelegrammis Taga-Kaukaasia maa-konna W. R. P. komiteele, teatab Aserbeidshani nafta walitsuse ülem: „Gaasi fontaani kustutamine oli wõimata kapitalistidel, kuid Baku töölised said sellega toime kolme päewa jooksul. Baku töölised ostawad kustutada nafta tulekahjud, kuid nad ostawad ka põlema õhutada maailma tulekahjud. Ühijuse „Perjaness“ osanikud otustasid ühijuse 1923—4 aasta tuludest 15 tuhat rubla anda „Ašnefti“ korraldusele wäljajagamiseks nende isikute wahel, kes wõtsid osa ennasalgawast tööst tulekahju kustutamisel.

Tarwis on kolmekülgne kinnitus.

Sm. Sinowjewi ettekanne W. R. P. keskkomitee tegewusest Leningradi kuberm. partei konverentsil 26. jaan. 1925 a.

1. S. R. W. Liidu majanduslik oluford.

Meie sise- ja wälisoluforra päämised jooned.

Oleme meie sisepoliitilise saawutanud filmapaistwaid edusamme? Seda kriipsutawad alla järgmised faktid: kergetööstuse töstmisele lätsime üle tõsise töö juure — raskestööstuse töstmise juure. Teine päämine fakt on talurahwa poliitaktiivjuse tõus ja kolmas fakt — meie partei tõsise töö algus talupoegade hulgas. Need kolm fakti määrawadki ära kõik meie sisejärele oluforra ja sisejärele töö.

Mis puutub aga wälisoluforra, siis koondatult wõime öelda neist järgmist: leping Jaapaniga, pääle rea juurriide tunnistamise, eelisejewe Ameerika tunnistamine, ühes sellega terve rida raskestööstuse wahelise poliitilise oluforra — nendest kõnelen ma eelpool. Kominterni töös on kokkuvõtte paaris sõnas järgmine: Suurt edu saawutatud Entente maadel, maadel, kus waremalt kommunistil isearanis raske oli pinda wõita. Lõpuks siseparteilise oluforra seisab meie pääkokkuvõtte — partei ühtlus trotskismi wastu.

Majanduslikud saawutused tingimata.

Majanduslikul alal on meil tõesti tuntawaid saawutusi. Ma mõtlen seltsimehed, et nüüd on tulnud aeg, kus parteikonverents pole tarwis koormata tähtsate arwuliste etteannetega, waid küllalt on, kui nimetan päämisi fakte. Majanduslik tõus on täiesti filmapaistew ning ei waja tõestamist üffiliste näitustega, kui seda tegime kaks aastat tagasi, mil meil tegemist tuli teha efimete tagajärgedega ses suhtes.

Ma wõiks teile soowida lugeda wäikest jm. Krumini raamatutest: „Kaswamise ja kõwenemise tähe all“. Kolmekümneks leheküljel toob ette jm. Krumini alusarwud, mis näitlikult näitawad meie rahwamajanduse tõusu ja tugewumist.

Rahareform on kindel.

Tähtsamatest faktidest, mis iseloomustab meie praegust ökonomiat, seisab selles, et meie rahareform on kindlaks kujunenud lõpuliikult. Slegi walgekaardlased on heitnud mõtte meie rahareformi kokkulange misest.

Kindla rubla küsimus oli omal ajal meie revolutsiooni saatuse küsimuseks. Selles küsimuses meie wõitluse täielikult. Mingijuguseid kartuseid koitumiseks siin ei ole.

Põllumajanduse kasw.

Teine fakt — põllumajanduse tööstus-kultuuride kasw. Paratamata on, et meil kaswawad need põlluwiljade liigid, mis ühenduses meie walmistuse põhijarudega: juhkru, tekstiil ja rea teiste walmisharudega. Pole kaugel aeg, kus meil on tarwilik arw puurilla, ilma et teda pruugiks wälismaalt sisse wedada.

Kolmas päämine fakt — põllumajanduse tõus.

Waatamata wiljaikalduste pääle läinud aastal, meie lähenev enne sõjaaegsetele normidele. Külwipind niijugustes oblastites, kui seda on Ukraina, on tõusnud kuni 100 protsendini. Kogu Liidus külwipind on juur umbes 90 prot. Kariloomade arw kaswab mitmes kubermangus, isegi on tõusnud mõnel pool üle enne sõjaaegse tajapinna.

Tööstuse kasw.

Järgmine päämine faktor meie majanduses on tööstus. Seni tööstuse pääasjalikult kergetööstuse töstmise alal, mis Lenini sõnade järele pidi tehtud saama wõrdlemisi kergelt. Praegu oleme asunud täiesti suur tööstuse tööstuslik diktatuuri aluse töstmisele. Kuigi see on üks pitaldajamete ülesannetest, siiski oleme jõudnud tuntuks edasi.

Endi kätte, sise- ja naftatööstuse oleme tõstnud enne sõjaaegsele tajapinnale. Meie ees seisab nüüd ülesanne, leida turgu meie kätte müügiks. Meie arutame tõsiselt küsimust, kas meie wõime eduga konkureerida Imaturul, näituseks Prantfufe turul Ameerika naftaga. Prantfufumaa ostab oma

merelaewastikule häämaduslist naftat, mis olemas ainult meil. Meie seisame aga küsimuse ees, kas meie mõistame müüa Prantfufumaa neid nafta sorte odawamalt kui Ameerika. Kuid juba nüüd wõib öelda, et wõime. Sarnane fakt pole tähtis, mitte üksi meie tööstusele, waid kogu meie rahwuswahelisele oluforale.

Läinud aastal tõusis meie tööstus kogu S. R. W. Liidus kuni 30 prot. Seda on wähe, kuid siiski on ta saawutus. Kuid pääsaawutus seisab siiski selles, et wiimastel nädalatel meie keskkomitees leidsime otsekohele wäljawaate liituda kiiremalt edasi.

Esimene suurem saawutus metalli suhtes.

Hiljuti lõppenud keskkomitee täiskogu istang kõige paremini kriipsutas alla fakte, mis seletawad meie majanduse oluforra kõwenemist. Esimene fakt on pärit raskestööstusest, nimelt laiendada metallitööstust. Teie mäletate XIII kongressil seadime üles hüüdsõna — metalli! Sel alal oleme weidi juba edasi nihkunud. Raskestööstuses meie niiskusele edasi 30 prot., metalli alal — 40 prot.

Muu seas keskkomitee täiskogu istang minnes küsimuse arutamise juure wäga ettevaatlikult, wõttes arwele kõik arwmed selle kohta S. R. W. Liidus, otustas suurendada metallurgia programmi mitte 40 prot. waid 55 protsendini, s. t. lisas juure 15 prot. See on esimene sarnane juhtumine meie majanduslikus praktikas. Seni seisid asjad ümberpöörduks: seadime üles suure programmi, kuid pärast pidime teda wähenema.

Esimest korda kogu revolutsiooni aeg keskkomitee arutas kõrgem rahwamajanduse nõukogu ettepanekut selle üle, et waja asigneerida mingijugust summat esialgsete tööde jaoks uute tehaste projekteerimiseks Uuralis ja lõunapool.

Nüüd on meie raskestööstuses tehtud jama edasipoolse ja isearanis aga metallurgia alal.

Esimest korda ülejäägiga eelarwe läbi wiidud.

Lõpuks teinn tähtsam otus majanduslikul alal wiimastel täiskogu istangul oli meie Liidu eelarwe koht. Nii kui teada on eelarwe wäga hääl baromeeter meie maa majanduslike oluforra näitamiseks. Meie ligineme oma eelarwes juba kuni 3 miljardini, lähemal ajal astume üle selle arwu. Kuni seni oli meil olemas kindlad programmid, kuid alati olime sunnitud neid wähenema, sest sissetulekud polnud niipalju kui arwasime. Esimest korda nõufogude wabariikide tegutsemise elueal seisame meie tõenäisus, kus sissetulekud on waremalt ettenähtud arwudest 180 miljoni rubla wõrra suuremad. Partei keskkomitee seisib küsimuse ees, kuidas seda 180 miljoni ärajaotada, et ta suuremat tulu annaks meie rahwamajandusele.

Talupoja hobune ja raske juurmatöödustuse hobune.

Minu poolt ettetoodud faktid näitawad selgelt, et nõufogude wabariikide majanduse tõus liigub edasi. Teie mäletate piltlik wõrdluse, mida tarwitas Wladimir Iliitsh. Ta kõneles, et meie sõidame seni talupoja hobuse seljas, kuni tuleb aeg, kus istume tööstusliku traawli selga. Sääljures pidas ta üheks sarnaseks traawliks Wolhowostroid, sedajama Wolhowostroid, mis poolteise aasta pärast on walmis. Kuigi meie tema pääle andime wälja rohke tulu kui arwasime, siiski lõpeb asi siin ruttu.

Töowiljakus ja tööpalg.

Lähemaks päämiseks ülesandeks majanduse töstmisel on tõsta töowiljakust. Töowiljakuse töstmise hoogtöö on annud juba mõneluguseid tagajärke, siiski kiidelda neid ei maksa. Meie liiga palju kõnelesime töowiljakuse töstmise ja seepärast ei wõi kõwenenud tööpalgaga wõrreldes, jaadud tagajärgi rahuloldawaks tunnistada. Tööpalg kõwenes, ta liigub edasi. Terve reas suurtes tööstuse keskkohades oleme liginenud enne sõjaaegsele tajapinnale. Nüüd on

on loodud kindel aluspind edaspidisele töowiljakuse tõusule.

Paljudes meie majanduse harudes ligineme enne sõjaaegsele tajapinnale. See eesmärk kuhu püüdsime mitmete aastate wältel, kipub seljataha jääma. Enne sõjaaegse tajapind, see pole meile sugugi ideaaliks igawesti ehk kauemaks ajaks. Meil oli siis sarnane wäljawaade, kui olime hirmsast mahajäänud. Kui waadata sarnaseid tööstuse keskkohi, kui meie Leningrad seda on, siis peame mitte üffi enne sõjaaegsele tajapinnale jõudma, waid isegi üle jõudma. Seda programmi meie kawatseme läbi wiia wiie aasta wältel, aga wõib olla ka kiiremini.

Nii seltsimehed, meie päämine hüüdsõna majanduslikus elus käesolewal ajal on — kiiremini jõuda enne sõjaaegsele tajapinnale.

S. R. W. Liidu rahwuswaheline oluford.

Leping Jaapaniga.

Alles loodud lepingul Jaapaniga on üleilmlik-ajaloolik tähtsus. Teie mäletate, et Wenemaa sõdis Jaapaniga 1905 a. Jaapan sõdis meie revolutsiooniga alles hiljuti. Teie teate, et jään on wõimu juures monark. Kuid waatamata selle pääle, et Jaapani wanameelised ringkonnad püüdsid kogu jõudubega takistada lepingu tegemist, leping tehti siiski tsulistikult mõlemile pooltele: Dsake Sahaliini, mis waremalt meile kuulus — saime tagasi. Sahaliinil nii kui teada, on nafta, see on asjaolu, mis pole tähtsusetu.

Ameerika tunnistab tingimata.

Minu aruandemise järele wõime lähemal ajal oodata tunnistamist ka Ameerika poolt. Ameerika ei saa rahulikult waadata selle pääle, kui meie ajume tegelikult kokkuputumisele Jaapaniga. Ameerika kui rikas maa, kes ei tea kuhu panna kulda, ei wõi kaua jääda lolli seisuforda, millesse teda pani Hughes, oma S. R. W. Liidu mittetunnistamisega.

Pole tarwis olla prohmet, et ettekuulutada, et Ameerika poolt tunnistamine järgneb kiirelt. Ülejäänud riikide, neid on wähe, tunnistamine oleks olema tühi asi.

Kapitalistliku ilmaga tulewase kookupõrkamise hädasoht.

Ühenduses tunnistamisega ja Kominterni jõudude kaswamisega, meie majanduse kõwenemisega, seisame uute rahwuswaheliste poliitiliste raskestööstuse ees. Rahwuswahelise oluforra on terve rida sarnaseid märtsi ja märgise, mis meid sunnivad otsekohe kartma uut sõjakäitu meie wastu lähematel aastatel, lähemal ajal. Partei peab siin selgelt enesele aru andma, et asi tõepoolest nii on. Sm. Lenin kõneles meile sellest juba VIII nõukogude kongressil. Ta näitas siis:

„... Waja meele pidada, et siis kui meie saawutatud wõidu sõjas, saatsime rahu, siis teiselt poolt ajalugu õpetab meid, et iga suurem küsimus, iga revolutsioon otustati lõpuliikult sõdade keerus. Seda õpetundi meie ei unusta. Praegu oleme terve rida wägewaid riike meiega sõdimast ära wõrdutanud, kuid kui kauaks, seda ei tea. Waja olla malms igaks juhtumiseks. Seepärast on meil kõige eesmärgiks waja üles ehitada majandust, waja panna ta kindlale jalale. Selleks on waja aga muretseda sellekohaseid sissejärele ja masinad kapitalistlikelt maadelt.“

Sm. Lenin kõneles meile, et meie seisame tarwilikkuse ees, walmistada uute sõdade wastu. Seda kõneles ta 1920 a. Sama mõtet arendas Lenin oma poliitilistes kirjades ka wiimastel oma elukuudel.

Sm. Lenin kõneles meile: „Selleks, et walmistada tulewaste sõjaliste kookupõrkete wastu, on meil waja kõige eesmärgiks endid tsuwiliseerida.“

Nii siis, seltsimehed, meie seisame selle juures, et Lenini 1920—23 a. algebrat wõib muutada täiesti selgeks rahwuswahelise poliitilise aritmeetikaks. Ring partei keskkomitee ülesanne seisab selles, et õigel ajal partei ette seada seda walmistat kustumist, et selle algebrat põhjal oskada tarwitada leninistlikku aritmeetikat meie aja otsekoheks oludes. Meile näitab, seltsimehed, et meie praegu isearanis kiirelt — wiimastel ajal areneb kõik kiirelt — ligineme filmapilgule, millest meile kõneles 1920—23 aastatel jm. Lenin ja nimelt: meie majandus-

duse tõus ja Kominterni mõju kasv paneb enam avantüürliselt imperialismi tiiva ette paratamatalt (tema paratamatuse seisukohalt nimelt) katkuda veel kord, kui tugevdamiseme oleme.

Inglise konserverite hää käe- käik seisab kahe miini pääl.

Enam kaugemale nägijad, isegi konserverite hulgas on neid, saavad aru, et Inglismaa seisab kõige vähemalt kahe miini pääl.

Esimene miin — Jda küsimus. Teie teate, et Inglismaa elab oma ajumaa ja poolajumaa. Jda küsimus on temale kõik. Muu seas, ajumaa ja poolajumaa rahvad küpsevad ajaloo käigus kiiremaks, kui varemalt seda arvati. Kõige olemasoleva aasta oli Jda küsimuse teravne mis aastas, millist nähtust pole varemalt ka 50 aasta vältel. Jda on Inglise imperialismi Achillese jalajalg. Ja praegune Inglise vanameelne, täisvereline reaktiivne naine aadel landlordidest ehk pankiridest teab, et tema vägevus on siiski lõikunud, kuidas tema alla on pandud farnane hirmus miin.

Teine miin, mis sünnitab Inglismaa praegusele valitsjale klassile päävalu, on tööstluskiirus. Teie teate, seltsimehed, et mõõdukas valimiste ajal Inglismaal wabameelsete partei, haambri ja alati wahela pigistatud, muutus nulliks. Müüdi mõistelew Inglismaa ühiskondlikul mõistlusväljal laks fuurt parteid — wanameelset ja tööliste partei. Tööliste partei eesotsas seismad wabameelased. Kuid parteis eneses sünnib tõsine erinemine. Seda näitab rida fakte. Inglise ametühisuste saatkonna meile sõit näitab meile jalgelt, kuidas see erinemine sünnib. Seda finitafid meile ka ühe parteilidri hiljutised walmised. Parlamendi rühma liigete liidri hääletamisel sai MacDonald kõigest 56 häält, 50 inimest jäid erapoolele, mõned olid vastu. Teiste sõnadega öeldes, MacDonald wabalt pääsis läbi. Tööliste parteis kaswab pahempoolne tiiv. Tööliste isu mõimu järele kaswab. Ning praegune Inglise vanameelne on jarnades olukorras: praegu on ta täieline peremees, kuid samal ajal teab, et hemme ehk tunahomme wahetab teda mõimu juures mitte Lloyd-George, mitte wabameelne, aga juba naaber „pahemalt poolt“, ka mitte keegi jõe, kes jään hääritatud, aga juba wahetab tööliste partei. See on paratamata, muud jõudu siin ei ole. Säälijuures wahetab teda mitte mõneks kuuks, nii kui see hiljuti oli, waid mõis olla täiesti ja kauemaks ajaks. Tööliste partei, tulles teist korda mõimu juure, pole enam see, milline ta oli jeni. See on tugewa pahempoolse tiiwaga partei, tugewalt kaswanud isuga mõimu järele, suurte poliitiliste kogemustega, mis tõelisi liitu jünitafid meile maaga. See, seltsimehed, on teine miin, mis on pandud praegu walitsjale poliitilise Inglismaa alla.

(Järgneb.)

Riigi eelarwe ja rahwa tarbed.

Mille pääle tulutab riik omad sissetulekud.

Riikogude walitus korwaldas wäljaminekud parasiitidele ja priileiwa sõjatele: finotile (waimuliku lohtule), kirikutele ja kloostritele. Ilma asjata ei raisata mitte kopitutti rahwa raha.

Igal riigil peab olema enese tarwituste rahuldamijs rahalisi abinõud, mis lähevad igasugusteks wäljaminekuteks, mis seotud riigi eluga. Need rahalised abinõud jarnades juures majapidamises, kui seda on S. M. W. Liit, peab waremalt arwale mõtma ja kottuseadma plaan nende wäljaminekuteks. Seesama riigi sissetulekute ja wäljaminekute plaan, mis wäljaõõtatud riigi poolt teatud ajaks, nimetatase riigi eelarweks. Riigi eelarwe juuruse järele mõimu meie otjustada ühe kui teise riigi rikkust. Riigi eelarwe on enam ja kõige selgem awaldus rahwa majanduse seisukorras.

Millest koosnewad meie riigi sissetulekud ja wäljaminekud.

Tänuuastane riigi sissetulekute osa, riigi wäljaminekute suhtes, on seatud pääasjalikult maksude pääle, riigi wabrikute kajudest, tehastest, pankadest ja sissetulekute laenudest.

Waoasjandus, post, telegraaf ei anna enam kahju, waid wastuotsa, hakkawad see aasta andma isegi kahju, ehk küll mitte suurel arwul, maksawad riigile oma puhast sissetulekut 2 protsenti.

Kaswawad maksude sissetulekud ja kasud tööstusest, kauplusest, pankadest ja metadest. Kogu sissetulekute eelarwe koosneb ligikaudu ühest miljardist maksudest, 900 miljoni rubla waoasjandusest ja posti-telegraafist, 200 miljoni rubla riigi warandusest ja ettevõtetelt ja 200 miljoni rubla laenust, hõbe ja waftraha wäljalastmisest.

Üks miljard maksusid jagatakse ära järgmiselt:

Atiisii maksud	400 miljoni.
Põllumajanduse maks	245 „
Sissetuleku maks	80 „
Rent	10 „
Uhefordne maks riisital-	
duse läbi kannatajatele	18 „
Tollimaksud	80 „
Põsliini maksud	87 „

Sellest ühest miljardist rublast langeb 400 miljoni rubla külade pääle ja 600 miljoni rubla maksab linn.

Ehk küll talupojad maksawad waherohkem otsekoheid maksusid wõrreldes enne sõjaaegsega, kuid kui arwale mõtta maksud, mis maksid talupojad kõrwalt ja rendimaksud mõisnikule maa eest, siis on nõukogude walitsuse poolt päälepanud maksud üks kolmandik tjaarigaegsetest maksudest, ning edaspidi kawatsetase seda veel wähenemada.

Pääoja wäljaminekutest langeb raudtee ja posti pääle, mis wälja teeb ligi-

kaudu 900 miljoni rubla. Waoasjanduse jaluleseadmine on päätingimiseks meie rahwamajanduse jaluleseadmiseks ja sellepärast on ka arusaadaw, mispärast meie pöörame kõige suuremat tähelepanu nimelt selle ala pääle. Waoasjandus ajas end jalule, siin mõime näha suurema saawutust, mida nõukogude walitus saawutanud ühes tähtsamas rahwamajanduse osas.

Järgmine eelarwe oma juuruse poolest, juure arwates siia ka talupoegade ja teiste laenude maksud, on riigi walitsuse wäljaminekud, mis sisaldub 700 miljoni rubla.

Meie läheme iga aastaga ikka enam riigi aparadi kottutõmbamise juure, teenijate staatide ja lijakulude wähenemisele. Üldine riigiteenijate arw on 420 tuhat inimest. Kellede ülewaltpidamine läheb maksma 200 miljoni rubla, aga ühes jottiaal-finnitusega — 225 miljoni rubla.

Et saada selgemat ettekujutust sellest, palju meie riisikame aparadi enese ülewaltpidamiseks, on waja juure lihada teenijate palkadele majanduslikud wäljaminekud, teerahad, küte jne., mis wälja teeb 75 miljoni rubla. Sellega neelab riigi aparadi omale 300 miljoni rubla, mis on peaaegu kaks korda odawam kui wana tsaari aparadi. Kuid siiski mõitleb nõukogude walitus kõige jõuga hiiigla kottuhoidmiste kaudu ja ettewaatusega, et kaotada mitterahuldawaid wäljaminekuid ja mõitleb edaspidi riigi eelarwe wähenemise eest.

Kolmas kott riigi eelarwes on meie sõjawäe ülewaltpidamine, mis läheb maksma 400 miljoni rubla.

Tarwis on tähendada, et meie saawutamise siin wõrreldes suuri tagajärgi wäljaminekute wähenemise suhtes. Kui tsaari sõjawäes läts tähtsam osa ohwiteride ülewaltpidamiseks ja sõjawäeline eelarwe kaalus kaks ja pool korda üles meie sõjawäelise eelarwe, siis on meie pää tähelepanu pööratud meie sõjawäe warustamise pääle kõige uuema praegusaja tehnika, et sõjawäe arwulist suurst ja ka wäljaminekuid võimalikult wähenemada.

Wahwarduied kapitalistide riitide poolt ja alalised konfliktid sunnivad meid püssi all hoidma mitte suure, kuid siiski jõjalt häästi warustatud Punase sõjawäe, kes iga filmapilk walmis on kuni üldise mobilisatsioonini andma wastulõõki neile, kes julgewad segada meie rahulisi töid.

Wäljaminekuid tööstuses.

Ja lõpuks wiimase koha meie eelarwes mõtawad wäljaminekud enesele tööstus, põllumajandus ja kooperatsioon.

Kasutõõstus (metall, kiviõie) mõtab

enesele eelarwest enese puundujägi katmiseks 80 miljoni rubla. Klassiõõda waoasjanduse liiga tugewalt seda haru riiklikust majapidamisest, mis waremalt töötas ainult riigi kaitseks.

Uleminnes rahulike majanduse ehitustööle, oli tööstuse jaluleseadmine nõukogude walitsusel üks tähtsamatest ülesannetest, ilma milleta ei saa tõsta meie oma põllumajandust. Talupojad tunnawad tähtsust odawate atrade, traktorite, naelade, hobuse raudade jne. järele, meil läheb aga nende walmistus veel liiga kalliks maksma.

Seepärast pööratase erilist tähelepanu metalltõõstuse eelarwe pääle, mis antase jee aasta eelarwe järele 40 miljoni rubla. Wäljaminekud elektrifikatsioon ja tugewajõuliste elektrijaamade pääle, mis annawad walguft mitmesaja werstade kaugusele, läheb maksma ligikaudu 40 miljoni rubla.

Wolhowostroi, Schaturstroi ja teiste jaamade ehituste lõpetamine loob aluspinna meie majapidamise edaspidiseks aren-

damiseks. Põllumajanduse tarbeteks ühes abiandmiseks waljaltalduise läbi kannatada saanutele on assigneeritud jee aasta 1111 miljoni rubla, arwestamata wäljaminekuid maaparanduse, agronoomide ülewaltpidamiseks, loomaarstide jne, nendega kottu teewad wäljaminekud kottu ligikaudu 160 miljoni rubla. Sel teel annab riik talupojale tagasi tähtja osa, mis korjatud neilt maksu näol.

See on üldjoontes meie eelarwe wäljaminekute osa. Esimest korda on nõukogude riigi eelarwe seatud ilma puundujärgita ja sejab kindlaid rublades, aga mitte lange-was nõukogude paberirahas. Meie saime mõimaluse, nagu jeda omal ajal tähendas im. Lenin, kindlale alusele panna ja kindlast edasi wiia oma majapidamist, rahalise reformi abil ja luua eelarwe ilma puundujärgita.

Talupoegade ja töolisteklassil ei tulnud mitte waherohkemid kanda selleks, et luua kindlat raha ja kindlat eelarwet, ilma nende kahet tingimisteta ei oleks nõukogude walitus suutnud elada, ning ei olets mõimalik olnud dieti juhtida asja, igas majapidamises, igas wabrikus, — töolistes ja talupoegade peres.

Meie oleme sunnitud ije parandama sõjast kaadud haawu, ilma wäljamata kapitalistide laenudest, mida need andsid juurel määral tjaarile, kuid ei taha anda töolistele ja talupoegadele.

R.

Ruhu minna

pühapäeval, 22. veebruaril

???

Kommuuna „Koit“.

Oskar Kullerkupp.

Oli hilisõõhtu. Olin tulnud kommuunasse ootamatult, ette teatamatult. Ei tunnud kedagi kommuuna liikmetest. Olin kuulnud ainult esimehe ja kirjatoimetaja nimesid. Tahisin kohata esijoones neid, et anda seletusi oma tulekule. Mõlemad seltsimehed aga olid wäljas waltweforral.

Mind juhutati lahkesti kommuuna saali, kus kommuunaarid õhtul westete ning ajalehede lugemiseiga ametis.

Saalist tuli vastu jee toaõõht ja sulatas mu kõwaks külmanud palged ning nina, tulid vastu kommuunaarid soojade terwitustega, tuli kommuuna perenaine sooja tõe ja wõileiwaga. See sulatas mu enesegi. Leidfin end oisefui ifatodus. Hakkafid sadama küsimused, kuft tulen, kuhu lähen, mis uudist wäljapool, kuidas ije elan, kuidas käib „Coafi“ käi jne. jne. Selgus, et ma kommuunaaridele polnud päris tundmatu. Mind tunti nime järele. Omalt poolt ei juutnud ma küllalt oma uudishimu rahulduseks külwada kommuunaarid küsimustega. Jutuajamine wältas kõige jüdamlitumas toonis festõõni.

Ruide, veel teel olles olin omale ettekujutusi katjunud luua, kuidas leian kommuunaarid eest. Üks mõte oli sihute, et ehk leian nad pidulikul pidusaalis, mõis olla,

isegi jõulukuuse mant; teine mõte aga, et leian nad kõige lihtsamas pühapäewa olekus; sest oli ju 25. detsember, esimene jõulupühä, mil isegi walitsuseajutused finni, kuna nad harilikud pühapäewadel esmaspäewa asemel töötawad. Oma juureks ülatuseks aga nägin, et kommuunaarid olid wäitfist kuni suureni töõlitõõndades. Kui ma kommuunaaridelt selle kotta küsisin jeltust, tähendades „jõulude“ pääle, siis kuulsin nendelt hääjüdamlitte pilteid. Mina aga olin seda tõõitelt küsinud. Ja mul hakkas piinlit, kuis olin oletamata jättnud, et kommuunaare just niisuguses olekus „jõulu pühäl“ eest leian. Siin olid faktid ette astunud mõttekäigust, mis ümbritsewa ühiskondliku mõju all. Kommuunaarid on tegelikult astunud teele, kuhu poole püüab meie ühiskondlik mõte: uju ja usupühade footu äraaotamistele.

Kommuunaarid olid „jõulupühadel“ fihebasti ametis naabruses asuwa Tumanowi mõisa hoonete mahatistumiseiga ja materjaali todu wadamiseiga, mis walitsuse poolt kommuunale uute hoonete ehitamiseks lubatud. Seft nimetatud mõisa maa on talupoegadele jagatud, kuid hooned seftid tänini tarbetult. Müüd on ka nendele kott leitud.

Milline jümbõõl! Wana mõisa mahatistumine kommuuna ehituse otstarbel wanal traditsioonilisel usupühäl! Warijewad wanad hooned, tõusewad nende asemel uued. Warijeb hallpää — uj, tõu-

seb ajemele töõ ja teadus. Kirikufellade halemeelse helina asemel kottusid mõimjad haamrihoobid wana mõisahoone pihta. Kirikmääle woorivate regede asemel wooris traktor hiiiglaformaid ehitusmaterjaliga kommuuna õue. See oli ilus ja meeltüendaw pilt.

Olles wabanenud esimehst wiinawäelift muljeist, asusin kommuuna ajaloo ja ta kultuurmajandusliku arenemistõõgu uurimisele.

Kommuuna ajalugu on liig lühike. Seltulewal maikul täiab kaks aastat ta faktilist ajutamist. Seega on kommuuna wiist kõige noorem Eesti asundus nõukogu Wabariitide Liidus ja oleks küll wara temast juttu teha, kui mitte isääralised teenused selleks põhjust ei annaks.

Juriidilist ajutari kommuuna New-Yorgis 1922 a. detsembril, ja nimetati „First Estonian agricultural Commune“'s. Mõtealgatajaks ja õhutajaks oli „Uue Ilma“ toimerus, eesotsas im. Anloni ja Mustaga. Asutajateks olid New-Yorgi Eesti tõõlised, osalt ka Kanaada farmerid (põllumehed).

Tegelikult astus kommuuna jõusse maikul 1923 a., mil esimene grupp kommuunaare eesotsas im. Anloni ja Schmidtiga jõudsid kohale — end. Priilepskoe mõisasse, mis nüüd ristiti n mega: „Esimene Eesti põllutõõ kommuuna „Koit“. Mõisast enesest polnud, pääle maala-

rafa, midagi järele jäänud. Warandus oli rüüstatud, hooned maha põletatud ja kaewuditi finni aetud. Kättemaksu wiha oli siin juur olnud ja seepärast ei jättnud Oks-toobripõõre siin fiwi fiwi pääle. Kõif oli maani maha kistud. Kohale jõudes tuli kommuunaaridel ajada otse lageda taewa alla.

Maakott ije on ka lage rohtlaan. Kõimnete, ja isegi sadade werstade jootkul ei näe film ainukest puud ega põõlast. Seepärast oli ehitusmaterjaali saamine raske. Seda tuli wadada raudteega Wolga äärest — Stalingradist (end. Tariatõõnift).

Ka raudtee jaamast kohale wedu oleks olnud tülitas, kui fiin kommuunaaridele mitte raudruunad — traktorid — abits poleks olnud. Müüd on wiimaks niitõõgule jõutud, et nii häästi inimesed, koduloomad ja ka wili warju all on. On ülesehitatud neli elumaja; üks neist kahetõõne — 11 toa, ühistõõgi ja jõõgiiaaliga ning teftõõttega. Kuid kommuuna ei piirdu nende eluruumidega. Seltulewal suwel kawatseb ta veel ühe härberi ehitada; seft kommuuna pere suurdub järjelt uute liikmete juure tulemiseiga.

Praegu on kommuuna peres 46 liit — neist 19 tõõmest, 10 naistõõrõwast ja 17 alacalist. Ent tulemas on uusi liikmeid Ameerikast ja ka nõukogude Wenest mitmed perekonnad, kellega kommuunal praegu kirjawahetus.

* * *

Meie kaubandus armudes.

Aasta jooksul kaubanduslik ringjooks 50 prots. võrra tõusnud.

Rahvamajanduse üldise tõuse kõrval tõuseb ka kaubanduse ringjooks. — Eraubanduse ettevõtete arv on vähenenud, riigi ja kooperatiivsete ettevõtete arv kasvab.

Uhes rahvamajanduse üldise tõusuga kasvab ka kaubanduslik ringjooks. Mõõdunud majandusaastal tegi see välja 5.300.000.000 rubla ja kasvab niiviisi eelmise, 1922—23 aastaga võrreldes 50 prots. võrra.

Muutus kaubanduses.

Uhelajal ringjooksu kasvamisega sündisid tema sees suured muudatused: langes eraubanduse tähtsus ja kasvab riigikaubanduse ja kooperatsiooni osa.

1922—23 aastal maksid töölised ja talupojad iga raajatud 100 rubla eest eraubandusele 58 rbl. 80 kop., kooperatiivile 11 r. 20 kop. ja riigi kauplusele 30 rbl.

1923—24 majandusaastal müüs eraubandus (100 rubla eest) ainult 39 r. 80 f. eest, riigi kauplus 35 rbl. 50 kop. eest ja kooperatiiv 24 r. 70 f. eest.

Aasta jooksul vähenesid ka eraubanduse ettevõtted ja kasvab riigi ja kooperatiivse kaubanduse ettevõtted. 100-st kauplusest olid 1924 a. 1. märtsil riigi omaid — 4, kooperatiivseid — 8 ja era — 88, kuid 1924 a. oktoobris oli sajast kauplusest eraid — 82, kooperatiivseid — 12 ja riigi — 6. Üldse vähenes kaubanduslike ettevõtteid 39.000. Neist sulutud kauplustest olid eraetevõtjate omaid 29.000. Ettevõtete vähenemine ei ole rõõmustav nähtus, sest see näitab, et meie kaubanduslik võrk harvenenud on. Selle puuduse parandamine on riigikaubanduse rahvatommisjariaadi järjekordne ülesanne.

Kaubanduse iseloom.

1922—23 majandusaastal kaubeldi maal ja kreisis sajast kaupmehes 72 kauparingfondades ja ainult 28 kaupmehel olid poed (juur- ja väikemüüd). 1923—24 a. muutus pilt. 100 kaupmehes leidis ringhõitvaid kaupmehi 15, linnades liikuvaid kaupmehi 49 ja poedes kauplaid 36.

Kaubandus hakkab kindlalt kohal püsima, kuid ei ole veel püsima jäänud. Paistab juba kaubandusliku aparatuuri paisumine maal, kuigi väikekauplus jääb veel rändavaks.

Riiklik kaubandus.

Edasi näitavad arvud, et riiklik kaubandus ei kasva mitte ainult linnades, ta kasvab ka kreisilinnades ja maal.

Kui arvata, et riigikaubandus 1923—24 a. majandusaasta esimesel veerandil sai 100 rubla, siis sai ta teisel veerandil 217 rubla, kolmandal 277 rbl. ja nel-

jandal 303 rbl. Riigikaubandus esineb kreisis ja maal peamiselt tooresainete ülesostjana. Puhast kaubanduslik kälg on aga kooperatsiooni käes.

Kooperatiivne kaubandus.

Sajast kooperatiivse kauplusest on 73 maal ja 27 linnas (Eraubandusel on vahetult vastuvõetav). Kooperatsioonil on 10.000 elaniku jaoks 5 kauplust (jeda on muidugi vähe).

Kooperatsioon tõmbab õige hoolega elanikkude loiemaid kihtide oma ümber: aasta jooksul on tarvitajate kooperatsioon oma liikmete arvuga vahetult kasvatanud, kuna põllumajanduslik kooperatsioonis liikmete arv isegi kolmekordseks on kasvanud.

Eraubandus.

Eraubanduse aparatuur on õige haraline, kuid peamiselt asub ta linnas. Maal on eraubandus enamasti rändav.

Eraubanduse kauplus ruttu ringjooksu wate kaupadega. Tema kaupade valik on laiem ja rikkam, kui kooperatsioonil, kuid kauba väärtus on halvem ja hinnad kõrgemad.

Sinnad.

Kõige odavamini kaupleb riigikauplus. Kooperatsioonis on hinnad vähe kõrgemad, kuid sellegi poolest on need palju madalamad, kui eraubandusel.

Kui võtta riigikaubanduse suurel määral müügi hinnad fajas, siis näeme, et külas müüvad väikeste müüjate ratta määre — riigikaubandus 132, kooperatsioon — 198, eraubandus — 200; naelad maffa wad watawast: 100—142—158, tatra tangud: 111—131—152, jool: 115—133—148, tifud: 123—133—145, petroleum: 118—139—151, mahorka: 111—122—139, juhtkur: 114—118—138, jeep: 121—132—138, wifatid: 106—115—126 ja jits: 108—107—123.

Eraubandus hakkab organiseeruma.

Eraubandus avaldab märgatavat pöördumist organiseerimisele. Pääle selle kasvab ka eraubanduse kapitalid. 1924 a. oktoobris olid eraubandusel pankades üle 18 miljoni wabaraha.

Üldse hoiab eraubanduse kapital linnas finni. Siin püüab ta oma juuri sügavamale ajada, et siis oma inimeste abil ta maale tungida.

W. S.

Töölise kindlustamine

Pensioon töölisele ja teenijatele

Seda saavad 150.000 pensionäari

Praegu on wäljatöötatud eelnõu, mille järele töölisi ja teenijaid wanaduse wastu kindlustatakse. Kindlustatakse kõiki töölisi ja teenijaid, kes töötanud on 25 aastat, neist 5 aastat nõukogude wõimu ajal.

Pensiooni hakatakse maksta pääle 60-ue aasta wanaks saamist. Pensiooni antakse pool keskmiist palka. Pensiooni wäljaandmist toimetatakse kindlustuskassad.

Wanaduse wastu kindlustamine nõuab juuri summasid — 20—25 miljoni rubla. Pensionäre oleks umbes 150 tuhat inimest.

Pääle selle küsimuse läbiarutamist ametiühisuste keskneukogus läheb see lõpuliikluse otsustamiseks rahwatommisjarike nõukogusse.

1.000.000

kommunorfoolast.

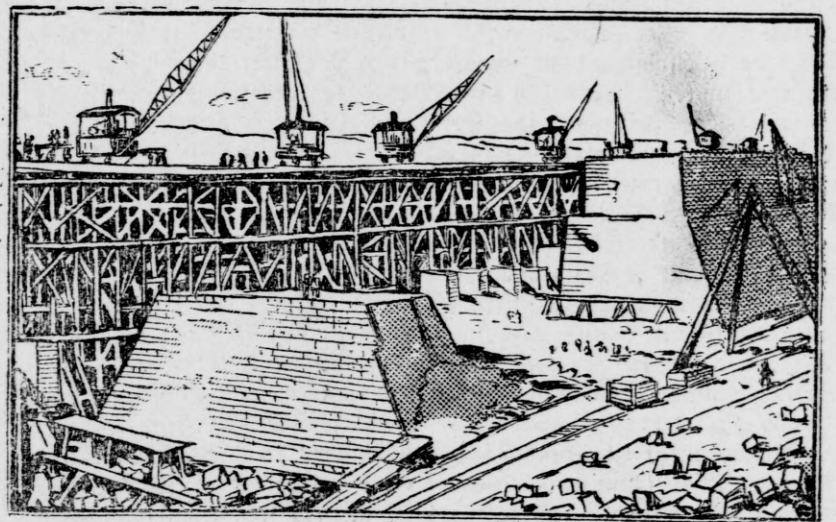
29.000 ringi maal.

W. S. R. N. ü. keskkomitee 3. täiskogu koosolek.

Neil päewil lõppenud W. S. R. N. ü. keskkomitee 3. täiskogu koosolekust wõtsid osa 65 keskkomitee liiget ja kandidaati.

Keskkomitee aruandes tähendas jeltfimees Tshaplin: „1924 a. juulis oli ühingu 702 tuhat liiget ja kandidaati, 1. jaanuaril oli aga liikmeid ja kandidaate üle ühe miljoni, kellest 42 prots. töölisi ja 45 prots. talupoegi. Maal on ühingu üldse 29.000 kommunorfoolaste ringi. Parteilasi on kommunorfoolaste hulgas ainult üks kümnendik.“

Inglased ehitawad tammi Sudanis.

Kui pilku heita Egiptuse ja Sudani kaardi pääle, siis näeme, et see maa asub Niiluse jõe kaldal. See wõimaldab põllumajanduse arenemist neis maakohades, sest laugemal Niiluse kallastelt on kõrbe. See maaala, kellest ära wõetakse Niiluse wesi, on hukkumisele määratud. Siit selgub meile ka misjagune kuritöö on Inglise kapitalistide tegewus Egiptuses. Nii seisab jelles, et Inglise koloonias Sudanis, Niiluse jõeluu lähedal, on määratu puuwilla istandused. Nende niisutamiseks juhiwad inglased osa wett Niiluse jõest eemale. Endistel aastatel oli Inglise maa ja Egiptuse wahel leping, mille järele Inglise maa kohustas tarvitama wett mitte rohkem kui 300.000 akri niisutamiseks. Kuid jään tuli inglastele hää juhus appi. Egiptuse rahwaslased tapid Inglise komisjari Li-Eteki. Selle pärast tühistas Inglise maa weelepingu Egiptusega. Meie pilt kujutab tammi Senaris (Sudan), mida ehitab Inglise maa wee ärjuhtimiseks Niiluse jõest. Tammi tahetakse juulikuus lõpetada. See oleks suur tuhandate jellahide (Egiptuse talupoegade) majapidamistele.

Emine grupp jõudis, nagu wõeldud, kohale maikul. Külwi aeg oli mõõdunud. Sai istutada ainult aiawilja. Niawili kasvab siin üldse lõpufalt. Kaswis ka kommunaaridel. Kuid leiba ja lihatoitu oli tarwis turult osta, ja jeda puhta raha eest; turule wii a polnud aga midagi, sest aiawilja, mida oleks jatkunud turulegi, oli igal pool willard ja selle ostjaid leidis wähe. Seega tuli terve aasta kommuna liikmetel oma ülespidamiseks kommuna kassat wähenendada. Kasja aga oli ajutamisega seotud suurte wäljaminekutega toormatud. Seepärast tuli nii mõnestki asjast kitsamalt läbi ajada. Ja selle tagajärjel tulid kommunaasje ka tufumatud külalised: nurisemised, külmtoibi ja teised haigused; mitmed nõrga iseloomuga kommuna liikmed ei kannatanud wälja esimest katsumisega ja pöördusid aiasid komutelladega tagasi Ameerika poole.

Kuid mustamulla wiljarikas maa, hääb renditingimised ja waba, iseseisew elu pakus jedawõrd meelitawaid wäljawaateid, et suurem osa kommuna liikmetest kofumata kohale jäid ja täie jõudisega esialgsete raskustega wõitlema hakkasid.

Juba järgmisel suwel, s. o. 24 a. seemendas kommuna 270 tiinu põldu. Waaatamata põuale, mis läinud suwel taas waldas Kuubanimaad, sellega ka „Koitu“, oli kommuna loitus keskmine — 50—60 puuda tiinult. Üldse sai kommuna läinud loitusaastal üle 12.000 puuda wilja,

jellest 9.000 puuda niisu; niisu puud aga maksab koha pääl 140—150 kop.

Seega on kommunaal wõimalus finni tatta oma aastawõlad, on kindlustatud aasta ülespidamine ja tulewaasta wiljajeeime.

Celolewal külmwaaastal kawatseb kommuna olema töõjõuga künda ja külda 500 tiinu. Tuleb aga töõjõudu juure, siis wõib külmwipinda weelgi laiendada. Üldse on kommuna tarwitada praegu 900 tiinu põldu, kuid kommuna on samme astunud oma piiride weelgi laiendamise mõttes. Ja selleks takistust ei ole. Poolameelikut ongi juba kommunaale weel lubatud 1300 tiinu põldu. Seega laieneks kommuna frunt 2200 tiinuni. Kõik see määratu lai maaala on tore mustmuldne põllumaa, tafane otsejõe laud ja wähe weerev põhjapool, mille tõttu wilja põldu suwel kaitstud kõrwetawa lõuna-päikesest wertiikaal-kiirte eest.

Tõsi, soojus ei tõuse siin suwel palju üle 30 kraadi C., kuid see on pitaldane ja kuiv, mis mustamulla maagi niistusest kurnab. Sügis aga, wastaotaja, on liig wihmane, et ajab sopajest ja lähipäajematuks maanteed. Talw — muutlik. Nii näitaks, oli detsembripäewil 25—28 fr. C. järele külm, kuna jaanuaris aga 2—3 fr. C. järele sooja.

Ka kewad on siin kapriisne. Sagedasti, kui haljendab rohi ja kui wiljapuud õitsemise, tulewad wõersile 2—3 kraadilised külmapiisikejed.

Seega seletataw, et siin puuwili harwa õnnestab. Enamasti ritub jelle idud kewadine külm. Nii pole kommuna omaist juurest aiast — 9 wafamaad umbes 1000 wiljapuuga — paari aasta jooksul saanud rohkem kui maitsejast.

Lugeja ehk küsib, milleks kommunaal tarwis niipalju põldu ja kas ta juudab jeda ära harida?

Mis puutub harimisele, siis peab tähendama, et sel alal on kommuna esimees reas olnud ja jeda just seepärast, et ta hobuste asemel tarwitusele wõtnud mafi nad ja traktorid. Ja siin on asja, mida waadata ja mille üle imestada? Üks mees jõidab hommikul traktoriga ja sahtadega põllule ning pöörab põllu pahupidi sama palju, nagu kümme wenemeest oma hobustradega ja hobustega kofku. Nii künnab üks traktor ühe mehe ja sahe kolmelehelise jahaga päewas 3—5 tiinu põldu üles, külmab aga sahe külmwimafinaga 13—15 tiinu. Nii sündis tiirel külmwajaal, et kommuna mehed jõidid paari traktoriga põllule alles siis, kui külameestel oli pool põldu külmatud, ent külmw lõpetasid kõige enne kommuna mehed, ja jeda 8-tunnilise töõpäewa juures, kuna naabri mehed wehivad päitsetõusust loojaminekuni.

Mafinajõudu on kommunaal praeguse pere ja krundi kofhta tarbeks: 4 traktorit, neist 3 „Internatsionaali“ süsteemilist ja

üks „Case“ süsteemiline, 3 kolmejahalist traktoratra, ja üks kuuejahaline, 3 distafet, kaks reatülmwimafinat, kaks isefidujat, 3 heinaniidumafinat, 2 hobujereha, 1 pefumafin, külmwaaator, mootorwesk, „Fordi“ woaauto, 7 Ameerika süsteemilist weowanfert ja palju teisi põllutõõriistu.

Etenähes külmwipinna laienemist, on kommuna juba käesolewal aastal juure tellinud ühe traktori, traktori, pefumafina ja külmwimafina.

Hobusejõudu kommunaarid põllutõõs ei tarwita peaaegu mitte sugugi. Hobuseid on kommunaal kõige 13, neist 6 noored. Tõõhobustega tehakse ainult kergemaid jõite ja weetakse kergemaid toormaid.

On koduloomadest jutt, siis olgu tähendatud, et neid kommunaal üldse wähe on, näitaks: jarmloomi — 21, figu — 54 ja umbes 100 kodulindu. Karjapidamiseks aga siin wõimalust oleks. Sest piiritud seipimaad pakuwad farjale suwel rohketoitu, samuti on ka wõimalus talweks fariloomadele toidutagawara muretsjeda. Nii kogus kommuna läinud suwel 8—9 tuhat puuda põlluheina, millest ta umbes 50 prots. wõib turule saata. Rajulikum oleks aga olnud heinad farja kaudu muuta piimaasadusteks. Seda teab kommuna wäga hästi ja selles mõttes ongi samme astunud farja, nimelt sugutarja juurendamijeks.

(Järgneb).

≡ ≡ **Geftlased S. N. W. Tiidus.** ≡ ≡

Ühistegemus Gesti asundustes.

Wanast tuleb üle saada.

(Nurmefundest, Tweri kub.)

Kooperatiiv oleks rahwale suurt kasu toonud, kui mitte wälise kildfond „ärimehi“ ei oleks teda oma isiklikkuses huwides kurtahhtlikult ära kasutanud.

„Ärimehed“ tulewad kõrvaldada.

Et sarnane asi ei lorkuts, astugu kõik asunikud, eeskätt lehmehwad, kooperatiivi liikmeteks ja wõtku energiliselt ta tööst osa.

Nurmefunde kooperatiivist „Julgusest“ on palju juttu olnud „Gdast“ weergudel, on ühelt ja teiselt poolt arwamisi awaldatud. Üldiselt on seniste kirjutuste järele kooperatiivi tegemises eitam külg kaaluwamaks olnud. Wiimaste paari kuu jooksul on kooperatiivi küsimus ka kohapääl palawamaks kõneaineks olnud ja meeli küllalt ärewil hoidnud. Nüüd on aeg tulnud, sellejärele kui wahetorrad ja põhjused küllalt selginevad, lõpuks wõistena sõna wõtta. Et õigel järeldust teha, selleks waatame kooperatiivi ja püüame selgitada ta juhatuse tegewust üldiselt. Teeme seda rewisjonikomisjoni akti järele 16. det. 1924 a. ja hiljem selginud andmete põhjal. Läbi wõttes järjelt seni tehtud etteheiteid kooperatiivile, saame selge pildi asjast.

„Julgus“ tahab põllumajanduslik kooperatiiv olla ja loomulik, et teda sellest seisukohast tuleb waadelda. Põllumajanduslik kooperatiivil on suur ja tähtis ülesanne põllumajanduse tõstmise alal, eriti weel niisugustes kohtades, kui meie asundus. See suur töö annab aga ainult siis jaatawaid tagajärgi ja on wõimalik ja mõeldaw ainult kõige lähema koostöötamise puhul riitlikkude asutuste ja kooperatiivide ühendustega.

Meil aga on seni see siide dieti nõrk olnud. Maakonna asutuste ja ühendustega olid wahetorrad päris terawad, püüasid meid endise woliniiku M. Ennoki isikliku ülespidamise tõttu ja niisuguse efinemise pärast tema poolt, mis koostöötamise wõimatuse tegi. Oskamatu ja sihilikult wildas woliniiku ja seega kogu juhatuse tegewust juhete pidamises wiis asja kohtuprotsessini oma wõlgade mittemaksmise pärast.

Samuti ei jätanud halwasti mõjumat asjaolu, et alguses osamaks liikmetelt terwelt 25 rubla oli. Sarnasel juhtumisel wõis ainult jõukam talupoeg kooperatiivi liikmeks olla. Arusaadaw, miks laiemad hulgad kõrwale pidi jääma ja ainult kitsas ring kooperatiivi ümber koondus. Alandati wiimaks osamaks 5 rublani, kuid liikmete arw kaswas wõimalikult — puudus kooperatiivi organiseerimise tööst alal. Talumeestel polnud huwi kooperatiivi minna.

Samuti polnud usaldust ühel osal talunikudel kooperatiivi vastu usalduse puudumise tõttu kooperatiivi tegeliku juhtija M. Ennoki ja teiste juhatuse liikmete pärast. Viig palju oli rahwa keskel kahtlus, tawad kuuldusi ja andmeid. Selle rühma kõrvaldamist aga ei peetud wõimalikuks — need olid aktiivsemad mehed, n. n. „seltskonna tegelased“, wanad mõhikaanlased. Ja ei juletudki, sest M. Ennok, tarwitades selleks autoriteeti ja wõimu, mis tal tol ajal sidemete tõttu meie mõistwa keskkajutustega oli, selle usaldust kahtlemata kurjasti tarwitas, hoidis mehi hirmus oma naha pärast. Ilma Ennokita polnud midagi wõimalik läbi wiia ja see mees mõistis ka wäga osawasti selles mõttes ennak maksmata panna. Parem juba jätti kooperatiivist eemale.

Ei saa salata, et wana juhatuse ja ka Ennok kooperatiivis tublisti tööd on teinud, wigade päälle waatamata, kuid lõpuks ka kooperatiivi liikmeks wõisid, sest nad talle juba siis ei suutnud anda, mis kooperatiivil meie maal olema peaks. Lõpuks jättis G. kohtuwõimude kätte, sest teda süüdistatakse G. P. U. altkäemaksu andmises kooperatiivile kaupade ostmise ja sellejuures „kombinatsioon“ tegemises. Wana juhatuse wõttis poisi oma wastutusele wälja, kuid kohtuuriia tagandas ta ametist.

Sii päälle algab kooperatiivile offiline tee. Juhatuse tegi G. küsimust üldiselt ja küsis ta karmupidi tagasi kooperatiivi tööst juure. Seepäälle waatamata, et

Ennoki vastu süüdistus tõsteti kooperatiivi raha ümberõlmises. Nimelt süüdistatakse Ennokit kooperatiivi rahaga oma isiklikkude arwete maksmises puhwetis, fiktivse isiku nime tarwitamisega, ja allkirja wõtmise lahkumises kooperatiivi raha omandamises. Need süüdistused pole seni ümber lükatud, nad on tunnistajate seletustega ja dokumentide abil seletatud ja asi kohtuwõimude kätte. Meil pole kahtlust Ennoki süüis ja rewisjonikomisjoni nõudis kõige kategooriliselt ta täielist kõrvaldamist, kuid jagu poist ei taha saada — kildfond on tema ja hõbitundmatu.

Samuti on selgeks ja kindlaks tehtud, et juhatuse liikmed P. ja R. Kärdid kooperatiivile ostetud lehmade omade vastu ümber wahetaksid, et kooperatiivi juhatuse liige P. Hellart kodus hõlma alt erakauplust peab ja kooperatiiviga wõistleb.

Jätkid jääwad faktideks, seepäälle waatamata, et üldkoosolek nad kõik maha mattis. Selle eest wõttis ajast prokuratuur kinni. Wa tegi, ja suure mehe tegi algul ka rewisjonikomisjoni ja kohalikud parteilased ringid, kui nad, uskudes G. lubamist asundusest lahkuda, temale teele hääid soowitusid andsid, kuid G., neid saades, ajas uuesti kooperatiivi küna juure. Seda oma wiga tunnistama ja see olgu õpetuseks teistele, mitte kompromissi teesid otsida. Rewisjonikomisjoni ei pidanud oma aktidega ka algul õiget liini ja ei foristatud mehe kindlaks kohta. Ka seda wiga tunnistama.

Ngatahes kaswas märkja kooperatiivi liikmete arw selle järele, kui rewisjonikomisjoni „talliruumisid tuulutama“ hakkas. Särjelindluse puudus halwas ka seda.

Kooperatiivi tegewust waadeldes pörfame nähtustega kofku, mis iseloomustawad ja ka teistele õpetlikud wõiwad olla.

Talupoegade laenu anti kooperatiivile 1000 rubla. Sellest anti wälja juhatuse liikmetele: P. Kärdile — 150 rubl., R. Kärdile — 150 rubl., P. Hellartile — 150 rubl., J. Martinile — 150 rubl. ja Aleksander Ennokile ta wõla tajumiseks kooperatiivile tema jalgulase Jaan Ennoki kaudu 150 rubl. Kofku 750 rubl. Ülejäänust oli üks osa hoopis wälja andmata, teine osa aga 20 kuni 30 rublade wiisi siis ka talumeestele laenatud. Ja seda kõike tehti waga lipu all, nagu toetaksid juhatuse liikmed selle rahaga kooperatiivi! See nähtus juba iseneft on inetu ja lubamatu.

Kooperatiivi bilans oli kunflikult suurendatud, ülespuhutud — temasse oli meeleaga jummasid siise wõetud, mis enam kui küstawat — ja ainult selleks, et asutustele ja liikmetele puru filma raputada.

Arusaadaw, et sarnase kaalakohtulielt karistatama tegewiisi eest meesest wastata tuleb, pääleegi meel, kui see summa selleks küllalt suur, et kogu asja pöö päälle pöbrata.

Kooperatiivil oli nime poolest wõrdiäri, kuid tegelikult oli asi nii, et temas töötas eraetteõtja kooperatiivi patendiga, sellega warjates etteõtjat maksustamise eest. Wõrdiäri töömehed olid kinnitatud jne. Wõrdiärist aga kooperatiiv kopikatti siisetulekut ei saanud! Wõrdiäri aga on talumehele kujukil ja tarwilik.

Samuti on kooperatiivi seppapaja ruumid awalikult tagurilisena tuntud juhatuse liikme Sauerbergi käes tajuta tarwitada. Rah eraetteõtja, sepp.

Iseloomustawaks wõiks olla ka kaupade siiseofimine. Riigiatutustelt ja kooperatiividekt on ostetud 1924 a. — 4500 rubl. eest, erakaupmeestelt — 3600 rubl. eest. Päälle talumeestelt ostetud wõi muidugi.

Wõrdhindade reguleerimiseks mõjub teatawal määral kaasa linna osakond, kuid wõrdwalmistatus sünnib omapääd, samuti realisee-

rimine. 40% wõid läheb eraturule ja kooperatiivi masiline asunikkude kooperaerimine puudub. Kui talumees oma naelate peodi toob, on hääd, kui mitte — peab leppima. Sugupulli kihijuse päälle saadi ammu laenu, kuid pulli pole olemas ja pole ette näha, millal saab. Sugutäkkure ja ristilheina jeemne laenuaamine oli wõimalik — lasti läest ära minna, sest juhatusel puudus selleks aeg: paar kuld sõideti ringi Ennoki „müsta peju“ pestes ja kulutati selle päälle (isiklikuks reabiliteerimiseks) sadaftid rublastid rahwa raha.

Sindade asjus on päris Paabeli segadus. Sinned märkja kallimad naabri kooperatiivideft ja talumehed ostawad jält. Sool kallim, juhtur kallim, petroleum kallim jne. Selle asemel, et monopoliseeritud kaupade hindadeft hindadeft kinni pidamisega riigi majanduspoliitikat teetada, ostame meie juhturliima „erakaupmeheft“ 32 kop. nael ja müüme 37 kop. (28 ajemel, nagu naabrid teewad) jne.

Ette, tubat — kõik müüme üle kindla hinna. Kogu aeg makseti talumehele koha pääl ostes märkja wõhem wõi naelast kui oma linna osakonnale — imehed kogusid kaua wõid, see läks libedeks ehk olid sunnitud natukefega 75 wõrsta iie linna jõitma.

Ra tehniline asjaajamise kord oli alla nulli. Ei leia endise aja paberist kuskilt. Palju on weel puudust, jatkub neifti.

Selge on üks asi, et kauem nii kasta ei wõi ja terve endine ja praegune kupatus kooperatiivi juhtimisest tagandama peab. Küsimust on maakonna kooperatiivi komisjonis arutatud ja kooperatiiv oleks kahtlemata sulutud, kui kohalikud parteilased vastu poleks waielnud. Talumehed peaks, nagu meile seda mõikwa Roorte Keskküroo joowitab suuremal arwul kooperatiivi liikmeks astuma, wana kõnts kõrvaldama ja aujate ring tublide talumeeste kätte wõtma. Kõik maakonna ja kubermangu koop. ühendused ja asutused on lubanud siis kooperatiivile erilist wastutulekut olla. Seni aga on pankades meie kooperatiivil krediit julutud. Selle küsimuse õige ja järjetindel lahendamine kõrwaldaks kõik senised teised lahtelid ja arusaamatused ja kergendaks ning lihtsustaks nende kaugelenutawate kawatjaste ja plaanide teostamist, mida parteilised ringid ja edumeeljem osa talupoegist põllumajanduse tõstmiseks üles seadnud ja mille teostamisele juba ajutud. Su l. E a a n e.

Metsatööstus jalule seatud.

Koonduge kõik metsatööstuse ümber.

25. jaanuaril peeti ära Dpaarino (Põhja-Düüna kub.) metsatööstuse artelli liikmete üldkoosolek, kuhu oli ilmunud 58 liiget.

Koosolek wõttis vastu 32 uut liiget, nii et praeguste liikmete arw üle 200 ulatab.

Wõeti vastu uus põhikirj.

Õhustati ajutada artelli juure produktide ladu artelli liikmete warustamiseks.

Kohaliku metsajälema aruannet ära kuulates õhustas koosolek mitte üleastuda metsajoiu sääduse ja määruse piiridest.

Meie kodumaa ei ole töörahwa werega wõietud Gesti, waid siin, töörahwa wabariigis.

Rahwuslik lallimatus on kadunud. Rajage teed waeuselt ja pimeduselt paremale tulewikule.

Jaanuarikuu wiimastel p. peeti ära Põhja-Düüna 10. ülekubermanguline nõukogude kongress.

Kongressist wõtsid osa ka Dpaarino asunduste ringkonna esitajad.

Gesti rahwuswahemuste esitaja teatas kongressile:

„Dpaarino ringkonna eestlased palusid mind teatada kõigile Põhja-Düüna kubermangu nõukogude kongressist osawõtjatele, et nende kodumaa ei ole mitte saäl töörahwa werega wõietud Gesti, waid siin, teie keskel.“

Wastuseks oli waimustatud käteplagin kogu jaalis.

Siin tundus juba midagi wennalikku ja wõimjat.

Tööga alati hiljuti päälle ja ta on nüüd täie hooga käima.

Artelli juhatuse poolt tehtud lepingute järele jatkub algatud tööst kõikidele artelli liikmetele kahels tuuks. Tööd antakse ka kõikidele uuesti siiseastujatele liikmetele.

Tööd on käimas järgmistes punktides:

Luusa jõe ääres walmistatakse — 750 kubikjülda paberi pakfusid, mis jõe mööda kewadel alla parwetatakse.

Dpaarino jaama juures: 250 kubikjülda paberi puid, 100 kubikjülda raudtee patte, 400 waduni täitmine puudega raudtee walitjuse ülesandel.

Pinjugi jaama juures: 10.000—20.000 raudtee liipri walmistatus.

Dpaarino asunikud tundsid siitsaadit suurt tarwidust kõrwalteenistuse järele. Metsatööstuse artelli hoolikal ettewõttel on see küsimus leidnud wastawa lahenduse.

Mis puutub järgmise aasta tööse, siis tuleb oodata, et ajunifud kõik astufid metjaarтели liikmeks, sellega kõwendades teda, kindlustades tema seisufoorda, nõnda et järgmisel aastal töö wõiks algada juba tööhooaja — talwe algul.

Meie tehwa põllumajanduse siisetuleku juures, nagu teab igaüks, on metjatööstuse edenemisel eluline tähtsus.

Metsatööstust wõib edenendada ühisel jõul oma artelli kaudu ja seepärast — kõik töötawitajad ajunifud astuge metjaarтели liikmeteks. R. W a l g e.

Olge aktiivseteks kooperatiivi liikmeteks.

(Kawenka asundus, Saroslawi kuberm.).

Meie mehed on ainult nime poolest kooperatiivi liikmed. Ta tööst energiliselt osa wõtta ei taheta (kooperatiiv asub küll kaugel). Kooperatiivi läbimüük on hääd, puudub ainult „see“, mis müüa, sest kaupad tuleb kaugelt wadada.

Ajunifud peaks energiliselt kooperatiivi tööst osa wõtma. Siis wõiks ka leida teesid suurema hulga kaupade muretsemiseks. Wõib olla, wõib ka kooperatiivi meile „lähemale nihutada“, awades siin osakonna? R. W a l g e.

Tuntakse huwi kooperatiivi vastu.

(Alu wald, Põhja-Düüna kub.)

Kultuur-hariduslikust tööst tuleb rohkem lugu pidada.

6. jaanuaril peeti meil kooperatiivi liikmete üldkoosolek, kus ka juhatuse ümberwalimised ette wõeti. Peab üttema, et niisuguseid koosolekuid on meil wähe ette tulnud, kus rahwas nii agaralt asjast osa oleks wõtnud, kui nüüd.

Ainult koosolekul tehti üks kahtjemise wääriline wiga ja nimelt järgmine: 1925 a. eelarwesse oli üleswõetud 50 rubl. kultuur-hariduse tööst jaoks, kuid koosolek wõhendas ifegi seda wäikeft summat poole wõrra.

Peab tähendama, et haridustöö on üks kooperatiivi ülesannetest ja Alu wallas on ta päris madalal jarel. Teine kord peab seda wiga parandama ja kultuur-haridusliku tööst jaoks wastawad summad määrama.

A. P e r l.

Kubermangu täidejaatwa Komitee liikmete hulka waliti ühehäälel eestlane jm. Dja Alfred, jenine Perejelenksheski asunduse asunik ja kohaliku külanõukogu esimees.

Tjaariajal metjade keskele paajatud asunikude grupp tunneb ennak ühe tarwilise osana juures nõukogude ehituse siisteemis.

Sa ei wõi salata, et tõi on kubermangu täidejaatwa Komitee esimehe ajetaatja jm. Mihini sõnad: „Dpaarino raiooni ootab suurt rewolutsiooniline tulewik.“

Sa et see sünniks kiiremini — selleks kõik teed rajama waeuselt ja pimeduselt parema tulewiku poole, kindlas usus, et meie elu ja tööd juhiwad meie oma nõukogud ja tugew kommunistlik partei, meie, töörahwa partei. R. W a l g e.

Päaletungimine pimeduse väerinnaal ajalehe eest kestab.

Walmistage ajalehe sõprade ringide wõistluse wastu!

Wõistlus ei ole enam kangel ja sellest ei tohi puududa ükski ring. **Ajalehe sõprade ringid** on staapideks ajalehe wõistluswäerinnaal. Wõistluse edu siin olenud sellest, kui hästi staap seda wõistlust juhtida oskab. **Seadke juba täna** oma tegewuse aruanne ja lähemate kawatsete plaan „Edasi“ nr. 26 ilmunud küsimuste piires kogu ja saatke ära.

Kes tahab olla pime?

Arwatawasti mitte keegi.

Kuid omegi leidub inimesi, kes teadlikult pimeduses sobawad ja ei taha enesega wõtta seda laternat, mis nende teed walgestatks. **Selleks laternaks on** „Edasi“ ja kellel „Edasi“ käib, see võib julge olla, et ta ajast maha ei jää, et tal pimedas sobades ei tuleks täia. **Waata järele** kas sinu naabril „Edasi“ käib. Kui ei, siis on sinu kohus mõjuda, et ta lähemal ajal selle omale telliks.

„Edasi“ hoogtöö läbiwiimise

kommisjoni järjekordne koosolek oli 4. fep. Waadeldes „Edasi“ tiraashi tõusu alates 1924 aasta juulist pääle, on märgata järjekindlat ja seni peatamata tiraashi tõusu. Etimejel kohal tiraashi tõstmises on Leningradi linn ja kubermang. Kaunis nõrgalt on seda tööd aga tehtud Pihkwa kubermangus, kuid eriti nõrgalt Nowgorodi kubermangus, kust weel senini kindlat pilti ei ole, mis fääl seni ära on tehtud. Kohtadelt jaadud kirjadeft paistab, et töö nõrkus ajakirjanduse wäerinnaal oneneb keftkoha loiduseft.

Energiliseft töötas ka Põhja-Düüna kubermang, eriti Opaarino raioon, mille komisjon hoogtöös liikuma on suutnud panna kõik ümbruskonna asundused. Opaarino komisjoni tuleb üheks paremaks pidada ja tema tegewust wõiksid nii paljudki komisjonid kohtadel eesfuju wõtta.

„Edasi“ tiraashi üldine kasv ulatas 1. veebruariks 125 protf.

Läbiwaadates fissetulnud küsimuselehti „Edasi“ lugejateft, otustati nende kokkuvõtte awaldada 1. märtsiks, f. o. ajakirjanduse sõprade ringide wõistluse alguseks, seda enam, et kaugeimateft nurladest küsimuselehed alles praegu tagasi jõuawad.

Pidu, mida hoogtöö komisjon 22. veebruaril haridusmajas toime peneb ja mille fissetulekust laetasse komisjoni poolt hinnata wäljasadetawate ajalehede tellimisraha, samuti ka ajalehe sõprade ringide wõistluse auhinnad, otustati järgmise programiga korraldada: laul, klaver, ballet — riiginäitlejate poolt, üks ühewaatuslik näidend ja algupärane lawastus „Päew toimetuses“. Piduloleks üldine, piletid eelmüügil jaadawal „Edasi“ talituses ja Haridusmajas.

Älewaade ajalehede hoogtööst.

Waadeldes üldiste andmete põhjal ajalehede hoogtööd Põhja-Düüne oblastis, näeme fäält kokkuvõttes järjekindlat edu nii kaastööliste-kirjasaatjate kui ka tellijate arwu kasvamisest.

3 fäärariks suurt edujammu tõi möödunud aasta teine pool, kus peaaegu iga ajalehel tegewus tiraashi tõstmises järjekindlalt arenes.

Põhja-Düüne oblastis — ühes Leningradiga, oli 1924 aasta märtsis 1.750 ajalehe kirjasaatjat. Aasta lõpu poole — 1. detsembriks tõusis see arwe 6.500 pääle. Nendest oli kirjasaatjaid 5.500 Leningradi kubermangust ja 1.500 oblastist. Minult Leningradis enesest oli 4.500 kirjasaatjat.

See on, wõrreldes märtsikuuga, suur edujamm, mis 8 kuu järjekindla töötamisega on kätte saadud.

Seega wõime meie rahuldawalt möödunud aasta tegewuse pääle waatada. Jiegi faks uut lehte tulid möödunud aastal juure („Leningradski Napotshi“ ja „Leningradskaja Zstra“).

Praegu ilmub Põhja-Düüne oblastis 32 ajalehte. Nendest 20 — Leningradis ja 12 — oblastis.

Kui üffikult tiraashi tõusmist nende 32 lehe juures waatada. Siis paistab, et ainult mõned neift pole suutnud tiraashi üle 100 protf. tõsta. Kuid selle

eest on mõned üle 300 protf. seda teinud. Näituseks on „Pskowski Nabat“ oma tiraashi tõstnud 4.700 päält 8.000 pääle. Nii et üldiselt, läbisegamini kokku wõttes, on Põhja-Düüne oblastis ajalehe tellijate arw tõusnud 77 protf. wõrra.

Need ülemal ettetoobud ametlikud arwud on üldiselt, kus kaasa on arwatud ka rahwuswähemuste lehed ja nende tegewus. Nii siis, on meil ühiseft wõetud pilt selge. Kuid siin oleks tarwis mõne sõnaga puudutada weel üffikult — „Edasi“ hoogtöö läbiwiimist. Wõime ütelda, et ka „Edasi“ on oma tellijate arwu suurendamiseks hulga tööd teinud. Ta ei sammunud siin 32 lehe keskel oma tiraashi tõusmise poolest mitte wiimases reas, waid efimestes ridades, et kätte jaada oma ülesseatud fihti — 300 protf.!

Praegu on, 125 protf. juba täidetud. Kuid see on wähe. Tuleb edasi rühkida plaanifindlalt. Need puudused, mis on, kõrwaldada järjekindla tööga.

Kaastööliste-kirjasaatjate poolest on tegewus natuke loium. Kuid ka siin on edu saawutatud. Nende arw on kasvunud 72 protf.

Nüüd tuleb aga edasi sammuda ja nimelt kaugeimatesse, raudteedest eemale olewatesse asundustesse. Seni oleme meie ainult oma ümbruses — kus ker-

gema waewaga ligi pääfeme, tööd teinud. Kuid meil on weel kohti, kus organisaatori jalg pole saanud. Ja seda tihti üsna meie kille all.

Wõtame Põhja-Düüne oblasti ja waatame Pihkwa kubermangu Holmi, Noworjewi ja Doropetzi kreisid. Kui palju käib fääl „Edasi“? Seal on tegewusepõld suur ja ootab tööd.

Sarnaseid kohtasid on meil palju, kus tõffiselt pole tööle jõudnud weel afuda. Siin on muudugi omad põhjused, mis takistawad, kuid sellest peab üle saama.

Partei felftsioonid peawad oma tugewa käe wälja firutama, et tegewus wiljakamaks kujuneks.

Kõige päält tuleb arwele wõtta ümbruskond, kui palju „Edasi“ tellijaid, kaastöölisti ja kuidas on tulewase töö jaoks wäljawaated.

Abiks selles töös ruttas „ajalehe sõprade ring“. Kus teda ei ole, tuleb organiseerida. Ja tehtud tööst kokkuvõtteid teha.

Meie peame teadma, et „ajakirjanduse sõprade ringide“ pääl lahub suur töö. Nad wiitwad kohtade pääl masfede ajakirjandusele lähemale ja ka tema tegelikku toimetamisele. Nendega tuleb kindel ühendus juhatusandmistega fisesfeda. See on eriti tähtis nüüd, kus „Edasi“ hoogtöö keftkomisjoni korraldab „ajalehe sõprade ringide“ wõistlust. See aitab kaasa seinajaalehede tõusu ja arwele wõtmist. Senini on nendest wähe räägitud. Peame kõik oma jõud kokku wõtma, et see wõistlus meid rahuldaks.

Ühtlasi uute tellijate juure tõmbamisega tuleb ka kindlustama hakata, et see tõus, ka suwekuudel edasi keftaks ehk wähemalt senisel kõrgusel püfiks, sest harilikult on suwekuudel kõikumist, kui selleks tööd ei tehta.

Senine töö, kõige puuduste pääle pääle waadamata, on annud rahuldawaid tagajärgi. Kui meie nii järjekindlalt edasi läheme, siis lööme kewadeks 300 protf. wälja!

Et see täide läheks, selleks tuleb ka ära kasutada eelolewaid asunikkude konwerentsid, mis üle Põhja-Düüne oblasti lähemal ajal läbi wiitakse.

G. Nirk.

Jällegi üks sulega wõitleja meie ridadest wälja löödud.

Kirjasaatjad, weel kindlamini omad read ajalehe ümber!

Kirja saatja-talupoeg sm. J. Kuprik, kes waenlastega wõideldes langes ajalehe wäerinnaal.

Lõpmise organiseerija J. Bereshnõi, endine f. ülanõukogu efimees, kelle musta talupoegade pe tmiise tegewust sm. Kuprik paljastas.

Noorte elu.

Leningrad.

Järjekordset koosolekut

pidas G. E. Ülikooli noorte kollektiiv 1. veebr. f. a. Oja wõtsid ka parteitud noored. Sm. Mufti tegi ettefande Lenini juhtimõtetest, mille pääle wastu wõeti järgmise fijuga resolutsioon:

Lenini juhtimõtteid ärakuulates ütleme meie, G. E. Ülikooli W. L. K. N. Ü. kollektiivi noored: Lenini juhtimõtteid on meile kallid meie ühisfondlikus-politiilises areenimisest. Meie kohus on neid täita ja meie täidame neid fäielikult. Igajugused tema õpetuse moonutamised ja rewolutsioonilised fraasid lüftame otustawalt tagasi. Edasi Lenini õpetuse eest, tema poolt loodud partei juhtimisel. Elagu W. L. K. P.! Elagu Komintern! Elagu rahwuswaheline töölisklassi rewolutsioon!

Teise päewakorra punkti all wõeti wastu W. L. K. N. Ü. uusi liikmeid. Kandidaate kinnitati 2. kategooria järele — 21 noort, 3. kategooria järele — 13 noort. Kolmele heldi ära, arwese wõttes nende foftraafset fiejukorda. Rahe felftimehega jäi aga afi pooleli.

Kolmandaks arutati noorte kollektiivi wliendat aastapäewa. Otustati ühineda

keftküroo ettepanekuga, korraldada seda päewa ühiseft felftsiooni aastapäewaga 21. veebruaril. Wa.

Lweri kub.

Nurmekunde noorteringi tegewuseft

Etimejel eluaastal töötas nõrgalt. — Puudusid juhtiwad jõud. — Noored ei teadnud, mis nad ringi kirjutasid. — Pidusõhtud lõppesid alati riuga. — Sügisest pääle on uus õpetaja õhjad oma kätte wõtnud. — Töö edeneb.

Juba möödud teine aasta, kui asunduses organiseeriti noortering. Ringi kirjutasid efiteks ainult mõned üffikud. Rogu töö oli nõrk. Puudusid sellekohased juhtiwad jõud. Noored, kes sinna olid kirjutanud, ei teadnud, mis teha ja mis tarwis nad sinna kirjutasid. Harwa korraldati pidusõhtuid. Ohtutele ilmusid küll kõik noored ja wanad, kuid joomise tõtu lõppesid nad alati riuga.

Kuid lõpuks hakkas töö fisti edenema. Läänud jügisel asunduse keftkohta Watshinko wõffe tuli uus kooliõpetaja, kes noorte juhtimise õhjad oma kätte wõttis. Praegu töö edeneb. Liikmete arw on tõusnud. Wiina joomine aga wähenes.

Kroonu onu.

Duriidiline abi.

Küsimus nr. 29. 1923 a. tegin mina ühele kulale 7 afnaraami. Kirjalikult lepingut meie vahel ei olnud, vaid kaup tegime suusõnal ja töö eest pidin saama 2 rubla afnaraami eest. Küübi pabur kula mulle aga 25 kop. raami eest ja seni olen ma oma tõiäest ilma. Kas on mul võimalus kohtus digust saada.

Vastus. Kui teil kaubategemise ehk rahajamijate juures tunnistaja oli, siis andke nõudmine rahvatööstusele. Kui teil aga tunnistajat ei ole, kaup suusõnal tehti, siis on teil võimalus kulatu käest oma teenitud raha kätte saada.

Küsimus nr. 30. Kuidas võib saada kraamimise ja ketramise masinaid pehmete villade tarvis — paari hobuse jõulisi.

Vastus: Praegu on jaadaval ainult käsitraamimise masin ja maksab 275 rubla. Pääle üleval tähendatud masina teisi jaadaval ei ole. Hobusejõulisi võib tellida ainult väljamaalt.

Küsimus nr. 31. Minul on soov omaile üks või kaks mesipuud muretsema. Kas raha eest ehk kisse vastu vahetada.

Vastus: Mesipuud maksavad kaks teistkümmend rubla, ühes raamidega. Kisse vastu ei vahetata. Pöörake ümbruskonnas olevate mesilaste pidajate poole. On tulutav.

Küsimus nr. 32. Kas on võimalik mõõbli komplekti osta järelemahtu pääle? Kust jeda saab ja millistel tingimistel.

Vastus: Mõõbli järelemahtu pääle praegu ei anta. Võib olla edaspidi. Osta võib mõõbli äridest.

Küsimus nr. 33. Kust kohast võib tellida 1-se 6% võidulaenu esimehe nelja väljaloomise tabelisi?

Vastus: 1-se 6% võidulaenu nelja väljaloomise tabelisi võib saada Lenin-

gradi kubermangu rahanduse osakonnast (Губфинотдел) ja maksavad 20 kop. tükk.

Küsimus nr. 34. Olen põllumees ja elan põllutööst. Vabal ajal töötan sepi- ja, see töö on minul kõrvaliseks — põllutöös. Kas on minul patenti tarvis oma isikliku ettevõtte pääle, või olen wabas- tatud.

Vastus: Teil on tarvis patent muretseda oma isikliku ettevõtte otstarbeks, wabastatud ei ole.

Küsimus nr. 35. Minul on 18 des- jatiini maad ja 9 hinge peret. Üks poeg teenis punases sõjaväes ja kadus jäljetult, kellel oli 3 desj. maad.

Sellel maalapil elab nimetatud perekon- nast tütar oma mehega, 3 desj. maalapil on tarviliseks hooned. Küübi käib walla maa komisjon neid hooned ära wiia, kuhu, ei ole nende asi.

Kas olen kohustatud hooned ära wiima ja kuhu? Kas maksab maa pääle apelat- siooni kaebust tösta.

Vastus: Sarnast küsimust on kohal kõige parem lahendada. Andke kaebus hoo- nete asjus kui ka maa pääle kreisi maa komisjonile sisse.

Küsimus nr. 36. Olen 12 aastat metshahi kohuseid täitnud. Küübi las- taks ametist lahti ning tahetakse hooned mida ehitada, ära võtta. Kas on neil õigus ära võtta. Ja kui ei, siis kuhu pean kaebusega pöörama.

Vastus: Teie ei tähenda oma kü- simuses, kas on teil olemas põllumaad ka ning kas on tehtud mingisugust lepingut. Teil on õigus nõuda teist maalappi ja võite oma ehitused ehitada ära wiia. Pöö- rake kaebusega kohaliku kreisi asutuste poole, põhjalikult asja väljasegitamiseks.

Leningradi teated.

Wiliaga warustamine.

Leningrad on warustatud kaks kuu pääle.

Wida ehafi, jeda paremini läheb plaani- kindel wilja sissewedu Leningradi. Ja- nuarikuul teeb plaanifindel sissewedu wälja — 92,3 prots. Uidse on sissewee- tud 1773 wagunit. Iseäranis edukalt töötas „Gleboprodukt“, täites plaanist 200 prots. On organisatsioon, mis jaanuari- kuul midagi ei muretsenud — „Tsentro- sojus“ ja „Selsojus“. Wiljatagawarad Leningradis warustawad elanikke täielikult kaks kuud. Wähem rahulolewam on asi oblastiga. Sissewedu ehk küll kaswas, kuid üldiselt kaswas jaanarikuul 60% plaanist. Selle tagajärjel on kalduwused hinnatõususe. Leningradis jääwad hinnad normaaltasapinda.

Arstijate abi suurendamine.

Kommunaal tsehhigaigemaja juures nr. 2 (Почт. 25 октября 83) awatakse haige- tele 30 woodit, lõikehaigetele, sünnita- mije, närwi, kurgu, kõrwade ja nina- haigetele. Haigemaja juures on suure- päraliselt sissejateud lõikeaal. Iga haige mahutatakse eratuppa.

Uus walmistus.

„Krasnõi Arsenal“ tehase asus ettewal- mistuse töödele tekstiil masinate walmis- tamiseks (Nordropi süsteem). Neid masi- naid meil waremalt Wenemaal kunagi ei walmistatud. Tehas suurendab niijama mitmesuguste tekstiil masinate jagude wal- mistust. Rõnda saab „Krasnõi Arsenal“ järjekindlalt walmistuse põhjaks tekstiil masinate ehituste jaoks.

Kirjawastused.

Kellegile. Kiteerinos. Siberisse sõit- mijeks ei ole ühtegi luba tarwis. Teine asi on muidugi kui jinn maa pääle ajada soowite. Siis on tarwis maa saamiseks wastaw luba ümberasumiseks saada.

„Edurajale“. Abirefäris. „Kuid pühit- seti meil jõulust“ jäi hiljaks. Jäab tarwita- mata. Küll teie oskate neid küsimusi tel- sel wiisil puudutada.

Gilane börse:

Keskkaasa kohustused	märtsiks	100 tšerm.
"	aprilliks	98 1/2 "
"	juuniks	96 3/4 "
Kaelsterlingid	"	9 rbl. 31 kop.
Dollarid	"	1 r. 94 1/4 "
Koostõu kwenid	"	51 " 75 "
Soome margad	"	4 " 85 "
Talupoja laen	"	— " 90 "

Teadaanded.

Haridusmaja teatri harjutuste järjekord.

Pühapäeval, 8. veebruaril
tella 1/21—1/21 Häälpanetu kurgus.
1/21—1/21 Kütmita kurgus.
Esmapäeval, 9. weebr.
tella 8. „Õbbus talupoeg“.
8. „Emake maantee“ 1. w.
Teisipäeval, 10. weebr.
tella 8. „Õbbus talupoeg“.
Kolmapäeval, 11. weebr.
9. „Emake maantee“ 2. ja 3. w.
Neljapäeval, 12. weebr.
tella 8. „Õbbus talupoeg“.
Reedel, 13. weebr.
tella 8. „Emake maantee“ 1. ja 3 w.
Wast. instrktor-organisator.

Täna teatrites:

Aladecm. riiklik ooperi ja baleti teater
„Лебединое озеро“.
Aladecmiline riiklik drama teater
„Идеальный муж“.
Aladecmil. riiklik wälite ooperi teater
„Сказки Гофмана“.
Riiklik juur draamateater
„Бубу“.
Rahwamaja
Päeval „Евгений Онегин“
Õhtul „Рубинчик“.
Teater „Юных Зрителей“
„Похититель огня“.
Muusikiline komöödia
„Марья“.
Pasjash
„Нежность“.
Gosnal.
„Собор Парижской богоматери“

Wastutaw toimetaja: A. Trenzfeldt.
Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühitas

Kiirendage „Edasi“ tellijate arwu suurendamist!

Kub. rahandusosakonnalt.
Ületantawate nõudmiste allakirjutamise torra kohta.
S. R. W. Riidu rahanduse rahwakommissariaadi ringkirja põhjal 1. detsembrist 1924 aastast nr. 190 all, awaldatuna „Вестник Финансов“ 12. detsembrist nr. 20 (110) peawad ületantawad nõudmised, kui dokumendid, mille abil teosta- takse krediteerimise korraldus ise, allakirjutatud olema kre- diitide korraldaja ehk tema asetäitja poolt, üldistel alustel asigneerimistega, j. o. finantades wastawa ajutuse pitjatiga.

Sm. W. Kingisepa nimeline Eesti tööliste haridusmaja.

Pühapäeval, 8. weebr.
Wene Distrovski tööde uurimise
studiumi näitlejate poolt.

„Василиса Мелехмбева“
Distrovski ajalooline draama Johan
Hirsha ajast.
Lõput

Kollektiivsed mängud.
Algus kell 8 õhtul.
Piletite hinnad 1 rbl. kuni 50 kop.

Sm. W. Kingisepa nimeline Eesti tööliste haridusmaja.

Pühapäeval, 8. veebruaril

Ekstursioon
ujuwastafesse muuseumi.
(Belinski uul. 16).
Kogumine Haridusmajasse kell 1/21
päeval.

Õhtu 15 kop.
Juhatus.

— Haridusmaja. —

Teisipäeval, 10. weebr. j. a.
Teise astme
marksiist-leninismi ringi
järjekordne istang.
Algus kell 8 õhtul.

Keskädalal, 11. weebr. j. a.,
Esimese astme
marksiist-leninismi ringi
järjekordne istang.

Kats korda kuus ilmuw ajakiri „Klassiwõitlus“.

Witmate kude sündmused Gestimcal, töörahwa sõjariistuse wäljaastumine 1. detj., kodanuse mõrjuksil hirmuwalitus, tööliste edasiarenemine — jee kõik on toomanud enda peale terve ilma töö- listeklassi tähelepaneku, ja isäraliselt filmas peab jeda, arusaadawalt, Eesti lugeja. Kuna aga jashihiline wõimuwaltitus Gestis igasuguse awaliku sõna, mis sündmusi ja arenemiseid töörahwa seisukohalt walgustaks, weriselt maha on jurnunud ja kodanline ajakirjandus ühes sõjajalalraandjate lehega ainult jalapolitsei ja wõllandõrjisebitajate nootide järele laulawad, siis tuleb „Klassiwõitlusel“ juuresmas ulatu- ses kui siamaani jeda seisukorra walgustamise ja hindamise ülesan- net täitma hakata.

Uuest aastast ilmub „Klassiwõitlus“ kaks korda kuus, et lu- gejad sündmuste arenemist Gestis kindlamine wõikid tähele panna. Loodeame, et lugejad meid sellejuures niijasti kaastöö kui ka tellimistega lahkesti tuetawad, jedaenam et jee tuetus ühteagu tuet- tuseks on ka wõitlewale töörahwale Gestis.

„Klassiwõitluse“ tellimisi

wõetakse numbrite arwu peale wasta. Numbri hind ette tellides on 15 kop. (5 numbrit — ükskoik mis numbrit alates — 75 kop., 10 nrt 1 r. 50 kop. ine.). Selle hinna eest jaadetakse tellijale ajakiri koge ilmunisel koju kätte. Raha maksetakse tellides ette. — üskult ostes maksab nr 25 kop.

Adress kirjutatagu selgelt ja argu unustatagu postimaja tähen- damata, kusi kaudu postijaadetud kätte jaadakse, millele kubermangu ehk oblasti nimi juure tuleb lisada.

„Klassiwõitluse“ 50. nr. ilmub 14. veebruaril.

„Klassiwõitluse“ nr 1—48,

4 kogu, igas kogus 12 nrt, on weel saada ja maksab iga kogu üski- kult 2 rbl., kõik 4 kogu (48 nrt) ühtekokku 6 rbl. Kes ainult nr 37—47 (jee on neljas kogu ilma 48 nrt) soowiwad, neil tuleb 1 r. 85 kop. maksta; nr 1—47 ühtekokku 5 r. 85 kop. — Kõigi nimetatud indade eest jaadetakse, kui raha ette on maksetud, nr 1 tellijatele postiga kätte. Pealepandub maksuga (postijärelemahtuga) tuleb 2 prots. ehk vähemalt 20 kop. kallim.

„Klassiwõitluse“ kontor: Leenigraad, Fontanka nr 53, kort. 9. Telefon 5—97—54.
Postiaadress: Ленинград, Фонтанка 53, эст. журн. «Классовая Борьба».

Haridusmajas

Keskädalal, 11. veebruaril j. a.
Parteilistmete-estlaste
koosolek.

Päewakorras:
Kubermangu konverentši aruanne.
Kõneleb jm. Tamm.

Algus kell 8 õhtul.
Osa wõtawad ka kandidaadid.
W. A. P. Leningr. kubtomi agit.-prop.
osakonna Eesti jektioon.

Petr. Wiiduri poolt Eesti tööliste klubi.
Teisipäeval, 10. weebr. kell 8 õhtul.

Marksiist-leninismi
ringi järjekordne istang.
Juhatab jm. Wallner.
Ilmuda täpselt.

Grigaigemaja,

Riimise, naiste-
sünnitamise-
lõike-, hamba-,
kurgu-, kõrw-, nina- ja jughuigused.
Sifilis (606—914), tripper.
põiehaigused, järelewas-
tamine ja
arsti- Stalis 606 tripper teraw ja
mine. Stalis 914 tripper kroonit.

Suguwõimetus
masj. ja ektetrij., ham-
baarstina, ja kuni-
hamb. Arstide tium. tod.